

บทที่ 3 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.1 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร เป็นภาษีทางตรงและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐบาล อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการกระจายรายได้ เนื่องจากรัฐบาลเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าตามหลักความสามารถของบุคคล นั่นคือผู้มีรายได้มากก็ยิ่งเสียภาษีมากในอัตราก้าวหน้า เมื่อรัฐบาลเก็บภาษีคนมีรายได้มากนำไปใช้จ่ายในกิจการสาธารณะ ย่อมเป็นการกระจายรายได้ไปยังผู้มีรายได้น้อยนั่นเอง

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คิดจากฐานเงินได้สุทธิ ซึ่งความหมายของเงินได้สุทธิ หมายถึง เงินได้ที่ต้องนำมาคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าตามหลักความสามารถ โดยนำเงินได้แต่ละประเภทที่ต้องเสียภาษีหักออกด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภทและหักค่าลดหย่อนต่างๆที่กฎหมายกำหนด ผลลัพธ์ที่ได้คือ เงินได้สุทธิ ซึ่งจะนำไปคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป มีความสัมพันธ์ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{เงินได้สุทธิ} &= \text{เงินได้พึงประเมิน} - \text{ค่าใช้จ่าย} - \text{ค่าลดหย่อน} \\ \text{ภาษีที่เสีย} &= \text{เงินได้สุทธิ} \times \text{อัตราก้าวหน้า} \end{aligned}$$

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 56 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา 57 ทวิ วรรคสอง แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. บุคคลธรรมดา
2. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล
3. ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
4. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

1. บุคคลธรรมดา

บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร หมายถึงบุคคลทั่วไปที่มีสภาพบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 15 บัญญัติว่า "สภาพบุคคลย่อมเริ่มแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อตาย" แสดงว่าถ้ามีสภาพบุคคลแล้วมีเงินได้พึงประเมินประเภทต่างๆ ตามเกณฑ์ที่ประมวลรัษฎากรกำหนดต้องมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้นไม่จำกัดว่าเป็นผู้ใหญ่ เด็ก ชาย หญิง คนไร้ความสามารถ พระภิกษุสามเณร คนพิการ ถ้ามีเงินได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

2. ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล

ห้างหุ้นส่วนสามัญหมายถึง ห้างหุ้นส่วนประเภทซึ่งผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนต้องรับผิดชอบร่วมกันเพื่อหนึ่งทั้งปวงของหุ้นส่วนโดยไม่จำกัด (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1025) โดยมีหุ้นส่วนจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้าหุ้นโดยใช้ทุนไม่ว่าจะเป็นเงิน หรือทรัพย์สินสิ่งอื่นใด หรือแรงงาน เพื่อกระทำการกิจการร่วมกันโดยมุ่งต่อผลกำไรที่พึงได้จากการทำกิจการของห้างหุ้นส่วนสามัญ ส่วนห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียนมีสภาพเป็นนิติบุคคลไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

คณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล มีลักษณะคล้ายกับห้างหุ้นส่วนสามัญ แต่แตกต่างกันในเรื่องวัตถุประสงค์เนื่องจากคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ในการแบ่งปันผลกำไรอันเกิดจากการประกอบกิจการ

3. ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี

ถ้าผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษีนั้น คือ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม ถึงแม้สิทธิและหน้าที่ของบุคคลจะสิ้นไปเนื่องจาก

ความตายของบุคคลนั้นก็ตาม แต่ประมวลรัษฎากรกำหนดให้บุคคลนั้นยังมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยให้ผู้จัดการมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณีเป็นผู้ยื่นเสียภาษีในนามของผู้ตายแทนผู้ตายในปีภาษีถัดจากปีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากกองมรดกนั้นยังไม่ได้แบ่งให้แก่ทายาทคนใดไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม และกองมรดกมีเงินได้พึงประเมินเกิดขึ้นถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ก็ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ในนามของผู้ตายอีก หากแต่จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามของกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

4. กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง หมายถึงทรัพย์สินของเจ้ามรดกที่ยังไม่ได้แบ่งในปีภาษีต่อมาหลังจากปีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากกองมรดกมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ในปีใด กฎหมายกำหนดให้กองมรดกดังกล่าวมีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามกองมรดกไปจนกว่าจะได้มีการแบ่งทรัพย์สินในกองมรดกให้แก่ทายาท แต่ระหว่างที่ยังไม่ได้แบ่งทรัพย์สินมรดก ผู้จัดการมรดก ทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินแล้วแต่กรณี มีหน้าที่ต้องยื่นรายการเสียภาษีในนามของกองมรดก ส่วนปีภาษีใดที่มีการแบ่งทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาท เงินได้หลังจากนั้นจะเป็นของทายาทซึ่งจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามของทายาทแต่ละคนตามปกติ

3.2 แหล่งเงินได้พึงประเมิน

ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะต้องมิเงินได้จากแหล่งที่มาของเงินได้ทั้งในประเทศไทยและนอกประเทศไทย ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. กรณีแหล่งเงินได้เกิดขึ้นในประเทศไทย

แหล่งเงินได้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเนื่องมาจาก

- (1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย หรือ
- (2) กิจการที่ทำในประเทศไทย หรือ
- (3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หรือ
- (4) ทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย

ทั้งนี้ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายจากในประเทศไทยหรือนอกประเทศไทยก็ตาม หรือผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ และไม่ว่าผู้มีเงินได้จะมีสัญชาติไทยหรือสัญชาติอื่น ก็มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ตามกฎหมายกำหนด เว้นแต่มีข้อยกเว้นโดยกฎหมายอย่างชัดแจ้ง

(1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย หมายถึง หน้าที่การงานหรืออาชีพที่ได้ทำขึ้นหรือได้ประกอบในประเทศไทยแล้วมีเงินได้ ไม่ว่าเงินได้นั้นจะจ่ายในหรือต่างประเทศ ถ้าได้รับเงินได้เนื่องจากหน้าที่การงานที่ทำในประเทศไทยถือเป็นแหล่งเงินได้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

(2) กิจการที่ทำในประเทศไทย หมายถึง การประกอบธุรกิจหรือกิจการในประเทศไทยแล้วเกิดรายได้ขึ้น ไม่ว่าผู้ประกอบการจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวก็ตาม

(3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย หมายถึง ผู้มีเงินได้ได้รับเงินจากกิจการของนายจ้างซึ่งตั้งอยู่ในประเทศไทย แม้ตัวผู้มีเงินได้จะอยู่ต่างประเทศก็ตาม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงกิจการนอกประเทศไทยของนายจ้างในประเทศไทย และเงินได้ไม่ได้ส่งไปจากประเทศไทย

(4) ทรัพย์สินอยู่ในประเทศไทย หมายถึง เงินได้อันเนื่องมาจากทรัพย์สิน ซึ่งอยู่ในประเทศไทย ถึงแม้เจ้าของทรัพย์สินนั้นจะเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวก็ตาม ถือว่าเงินได้นั้นต้องจํามาเสียภาษีให้กับประเทศไทย

2. กรณีแหล่งเงินได้เกิดขึ้นนอกประเทศไทย

แหล่งเงินได้นอกประเทศของผู้มีเงินได้ จะต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีที่ล่วงมาไม่น้อยกว่า 180 วัน
- และ 2. มีเงินได้พึงประเมินเนื่องจาก
 - 2.1 หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือ
 - 2.2 กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือ
 - 2.3 ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ
- และ 3. นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีที่มีเงินได้พึงประเมินนั้น

คำว่า "ผู้อยู่ในประเทศ" หมายถึง ผู้ที่อยู่ในประเทศไทยเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง หรือหลายช่วงระยะเวลาภายในปีภาษีเดียวกันรวมจำนวนเวลาแล้วไม่น้อยกว่า 180 วัน ถือว่าผู้นั้น

อยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีสัญชาติใดก็ตามและนำเงินได้เข้ามาในประเทศไทยนั้นไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตามภายในปีภาษีนั้น

3.3 เงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 39 หมายถึง เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีในหมวดนี้ เงินได้ที่กล่าวนี้ให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ ซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงินค่าภาษีที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้ประเภทต่างๆ ตามมาตรา 40 และเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ

ดังนั้นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 ได้แก่

1. เงิน เช่น เงินเดือน ไม่ว่าจะจ่ายเป็นเงินสด เช็ค หรือโอนเข้าบัญชีธนาคาร
2. ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงินหมายถึง ทรัพย์สินที่ได้ระหว่างปีภาษี
3. ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เช่น นายจ้างให้ที่พักแก่ลูกจ้างโดยลูกจ้างไม่ต้องจ่ายค่าเช่า
4. เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกให้แทน กรณีนายจ้างผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกเงินค่าภาษีอากรแทนให้ผู้มีเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินประเภทต่างๆ ตามมาตรา 40 ไม่ว่าจะออกแทนให้ในทอดใดและออกแทนให้ในปีภาษีใดก็ตาม ให้ถือว่าเงินค่าภาษีอากรดังกล่าวเป็นเงินได้ประเภทเดียวกับเงินได้ที่มีการออกค่าภาษีแทนให้ และเป็นเงินได้ในปีภาษีเดียวกับเงินที่ออกแทนค่าภาษีให้
5. เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ได้แก่ เครดิตภาษีเงินปันผลหรือเครดิตภาษีเงินส่วนแบ่งกำไร เนื่องจากเงินปันผลจากบริษัทจำกัดที่จ่ายให้กับผู้ถือหุ้น หรือส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนจำกัดที่จ่ายให้กับผู้เป็นหุ้นส่วน เป็นเงินที่มาจากกำไรสุทธิหลังหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรดังกล่าวถูกหักภาษีเงินได้นิติบุคคลมาแล้วครั้งหนึ่ง เมื่อนิติบุคคลจ่ายเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรให้ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ถือเป็นเงินได้ของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ถ้าผู้มีเงินได้ประเภทนี้นำเงินได้มารวมเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เท่ากับว่าต้องเสียภาษีอีกครั้งหนึ่ง เป็นการเสียภาษีซ้ำซ้อน การที่จะนำเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรมาเป็นเงินได้ในกำหนดยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะต้องทอนภาษีเงินได้นิติบุคคลออกมาต่างหากก่อน เรียกว่า เครดิตภาษีเงิน

ปันผลหรือส่วนแบ่งกำไร โดยถือเสมือนว่า เครดิตภาษีเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรเป็นเงินได้พึงประเมินอย่างหนึ่ง หลังจากเครดิตภาษีที่ต้องเสียเรียบร้อยแล้ว จึงจะนำเครดิตเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย เพื่อให้ภาษีที่ต้องเสียนั้นตรงกับความเป็นจริง เป็นการลดความซ้ำซ้อนของการเสียภาษี เนื่องจากเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรนั้นผ่านการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมาแล้วครั้งหนึ่ง นั้นเอง ตามมาตรา 47 ทวิ วรรคสอง

ข้อสังเกต

เงินได้พึงประเมินที่เป็นเงิน ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงิน และประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคำนวณได้เป็นเงินนั้น ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะใช้เกณฑ์เงินสด นั่นคือ เกณฑ์การบันทึกรายได้และรายจ่ายลงในบัญชีโดยยึดหลักว่า รายได้และรายจ่ายเกิดขึ้นต่อเมื่อมีการรับหรือจ่ายเงินสดออกไปในงวดบัญชีนั้น ส่วนสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับทรัพย์สินเงิน หรือประโยชน์อย่างอื่นในอนาคต สำหรับอันหลังนี้จะหมายถึง เกณฑ์สิทธิ

ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

การแบ่งแยกประเภทของเงินได้พึงประเมินนั้นเพื่อประโยชน์ในการจัดหมวดหมู่ของเงินได้พึงประเมินให้เป็นระบบ ตามลักษณะการได้มาและมีเหตุผลบางประการ คือ

1. เงินได้พึงประเมินแต่ละประเภท กฎหมายกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายได้มากน้อยต่างกัน ตามต้นทุนที่ได้มาซึ่งเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทมีความแตกต่างกัน
2. เพื่อกำหนดวิธีการคำนวณเพื่อเสียภาษีซึ่งประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ 2 วิธีคือนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทมาคิด หรือนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทยกเว้นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แล้วเลือกเสียภาษีโดยใช้การคำนวณที่ได้ภาษีมากกว่าเพื่อใช้วิธีนั้นเสียภาษี
3. เงินได้พึงประเมินบางประเภทต้องเสียภาษีปีละสองครั้ง คือกลางปีและปลายปี จึงต้องแยกประเภทของเงินได้พึงประเมินให้ชัดเจน
4. ในกรณีของผู้มีเงินได้ที่มีคู่สมรส ถ้าต่างคนต่างยื่นชำระภาษีจะต้องนำเงินได้บางประเภทของภริยาไปคิดเป็นเงินได้ของสามี ถึงแม้ว่ากรณีนี้จะขัดแย้งต่อความเสมอภาคทางเพศตามรัฐธรรมนูญ แต่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยกรณีการยื่นภาษีในนามของสามีดังนี้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 48/2545 ลงวันที่ 12 กันยายน 2545 วินิจฉัย

ประมวลรัษฎากร มาตรา 57 ตรี กำหนดให้ถือเอาเงินได้พึงประเมินของภริยาเป็นเงินได้ของสามีและให้สามีมีหน้าที่ยื่นรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแทนภரியานั้น แม้จะกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้เป็นสามีอยู่บ้างก็ตาม แต่ก็เป็นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีของรัฐ มิได้กระทบต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพทั้งส่วนบุคคล ครอบครัว และทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 นอกจากนี้บทบัญญัติมาตราดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับสามีและภริยาทั้งหมดที่มีเงินได้พึงประเมินเป็นการทั่วไปอย่างเท่าเทียมกัน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เพศ อายุ .. ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 30 วรรคสาม ส่วนมาตรา 57 เบญจ ที่บัญญัติให้ภริยาแยกยื่นเสียภาษีต่างหากจากสามีได้ หากมีรายได้ตามมาตรา 40 (1) ด้วยนั้น เห็นว่าบทบัญญัติมาตราดังกล่าวเป็นบทยกเว้นของมาตรา 57 ตรี และมีได้เป็นบทบังคับแต่อย่างใด เพียงแต่ให้สิทธิภริยาที่จะแยกยื่นเสียภาษีต่างหากจากสามีเฉพาะเงินได้ที่ได้จากน้ำพักน้ำแรงของผู้หญิงผู้เป็นภริยาเท่านั้น ซึ่งสิทธิดังกล่าวย่อมเป็นประโยชน์ทั้งสามีและภริยา มิได้เป็นประโยชน์แก่ภริยาฝ่ายเดียว จึงไม่ใช่กฎหมายที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล เพราะเหตุความแตกต่างในเรื่องเพศ หรือสถานะบุคคล ทั้งยังเป็นกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีของรัฐที่รัฐธรรมนูญ มาตรา 69 กำหนดไว้เท่าที่จำเป็น โดยมีได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพของสามีหรือภริยาแต่อย่างใด สำหรับบัญญัติอัตราภาษีเงินได้ที่เกินอัตราภาษีก้าวหน้านั้น ประมวลรัษฎากรกำหนดตามความสามารถในการเสียภาษีของบุคคลและใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่คนโสดและคู่สามีและภริยาทุกคน จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม และด้วยเหตุผลดังกล่าว มาตรา 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ ไม่ได้ขัดขวางต่อการส่งเสริมความเสมอภาคของผู้หญิงและชาย หรือขัดขวางต่อการเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมาตรา 80 ดังนั้น ประมวลรัษฎากรมาตรา 57 ตรี และมาตรา 57 เบญจ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 มาตรา 30 และมาตรา 80"

5. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามมาตามกฎหมายของต่างประเทศ มิได้ประกอบกิจการในประเทศ แต่ได้รับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 บางประเภทที่จ่ายจากประเทศไทยหรือจ่ายในประเทศไทย บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้นต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย โดยผู้จ่ายเงินมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายตามวิธีการและอัตราที่กฎหมายกำหนด

การแยกประเภทของเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 ได้ 8 ประเภท กล่าวคือ

ประเภทที่ 1 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)

"มาตรา 40(1) เงินได้เนื่องจากการจ้างงาน ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน ค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยง โบนัส เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างงาน"

เงินได้ตามมาตรา 40(1) สามารถแยกได้เป็น 2 จำพวกคือ

1. เงินได้ซึ่งเป็นค่าตอบแทนโดยตรง

เงินเดือนและค่าจ้าง ไม่ว่าจะเป็นนายจ้างจะจ่ายให้เป็นรายชั่วโมง รายวัน รายเดือน หรือรายปี หรือในอัตราลักษณะทำนองเดียวกัน ไม่ว่าจะจ่ายเป็นเงิน เช็ค โอนเงิน ผ่านบัญชีธนาคาร หรือจ่ายเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น รวมทั้งบุคคลผู้ประกอบอาชีพสาขาอื่นๆ ถ้าหากเงินได้ดังกล่าวเกิดจากการจ้างแรงงานตามสัญญาจ้างแรงงานซึ่งเป็นสัญญาต่างตอบแทนแล้ว ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินมาตรา 40(1)

2. เงินได้ที่เป็นค่าตอบแทนอื่นๆ

เงินได้ประเภทนี้ได้แก่

1. เบี้ยเลี้ยง ได้แก่ เบี้ยเลี้ยงของพนักงานซึ่งออกไปปฏิบัติหน้าที่นอกสถานที่ แต่ถ้าเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงาน ให้ได้จ่ายไปโดยสุจริต ตามความจำเป็นเฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้นได้รับการยกเว้น ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42(1)

2. โบนัส เป็นเงินรางวัลที่นายจ้างจ่ายให้ลูกจ้างเป็นกรณีพิเศษ นอกเหนือจากค่าจ้าง แต่ไม่ผูกพันว่าจะต้องจ่ายให้ทุกปี หรือต้องจ่ายอย่างต่ำจำนวนเท่าใด

3. เบี้ยหวัด เป็นเงินที่ทางการจ่ายให้เป็นบำเหน็จความดีความชอบในการปฏิบัติราชการ

4. บำเหน็จ บำนาญ เป็นเงินที่นายจ้างหรือส่วนราชการจ่ายให้หลังจากการจ้างงานหรือการรับราชการได้สิ้นสุดลง

5. เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้างเพื่อเป็นค่าเช่าบ้านที่ลูกจ้างต้องจ่ายไป ส่วนกรณีที่นายจ้างมีที่พักให้แก่ลูกจ้างโดยไม่เสียค่าเช่า

การกำหนดมูลค่าของการได้อยู่บ้านเป็นไปตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ป.23/2533 เรื่องการกำหนดมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่าเป็นเงินได้พึงประเมิน ดังนี้

ข้อ 1 กรณีลูกจ้างได้อยู่บ้านของนายจ้างโดยไม่เสียค่าเช่าให้กำหนดมูลค่าจากการนี้ เป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ของลูกจ้างดังต่อไปนี้กรณีลูกจ้างได้อยู่บ้านของนายจ้างโดยไม่เสียค่าเช่าให้คำนวณประโยชน์เพิ่มจากการนี้เป็นเงินได้พึงประเมินในอัตราร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือค่าจ้าง รวมทั้งเงินเพิ่มตลอด (ถ้ามี) โดยไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี

1. กรณีลูกจ้างได้อยู่บ้านของนายจ้างโดยไม่เสียค่าเช่าให้คำนวณประโยชน์เพิ่มจากการนี้เป็นเงินได้พึงประเมินในอัตราร้อยละ 20 ของเงินเดือนหรือค่าจ้าง รวมทั้งเงินเพิ่มตลอดปี (ถ้ามี) โดยไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี

2. กรณีลูกจ้างหลายคนได้บ้านของนายจ้างหลังเดียวกันโดยไม่มีค่าเช่า ให้คำนวณประโยชน์เพิ่มตามเกณฑ์ใน 1. เป็นเงินได้พึงประเมินของลูกจ้างแต่ละคน

3. กรณีลูกจ้างโต้แย้งการกำหนดมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่าตาม 1. ไม่ว่าจะเป็นการโต้แย้งในชั้นการตรวจสอบได้ส่วนหรือในชั้นอุทธรณ์ก็ตาม ให้เจ้าพนักงานประเมินทำการประเมินค่าเช่าของบ้านนั้นๆ ว่าสมควรให้เช่าได้ตามปกติปีละเท่าใด และให้ทำการบันทึกการประเมินไว้เป็นหลักฐาน แล้วรายงานขอความเห็นชอบจากอธิบดีกรมสรรพากรและให้ถือว่าค่าเช่าบ้านที่ได้ทำการประเมินนี้เป็นเงินได้ของลูกจ้างที่จะนำมาทำการประเมินหรือพิจารณาชี้ขาดของเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์

แล้วแต่กรณี และให้ถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินได้ในปีภาษีต่อไปด้วย เว้นแต่มีข้อเท็จจริงหรือสภาพของบ้านเปลี่ยนแปลงไป

4. กรณีลูกจ้างหลายคนได้บ้านของนายจ้างตาม 3. หลังเดียวอยู่รวมกันให้เฉลี่ยค่าเช่าบ้านที่ประเมินได้ตาม 3. เป็นเงินได้ของลูกจ้างแต่ละคนตามส่วนของเงินเดือนหรือค่าจ้างรวมทั้งเงินเพิ่มตลอดปี (ถ้ามี) โดยไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี และให้ถือว่าค่าเช่าบ้านที่ได้ทำการประเมินนี้เป็นเงินได้ของลูกจ้างที่จะนำมาทำการประเมิน หรือพิจารณาชี้ขาดของเจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาอุทธรณ์ แล้วแต่กรณี และให้ถือเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินได้ในปีภาษีต่อไปด้วย เว้นแต่มีข้อเท็จจริงหรือสภาพของบ้านเปลี่ยนแปลงไป

5. กรณีลูกจ้างได้อยู่บ้านของนายจ้างโดยไม่เสียค่าเช่า และเป็นบ้านที่นายจ้างได้ไปเช่าจากบุคคลอื่นมาอีกต่อหนึ่ง ให้คำนวณประโยชน์เพิ่มจากการนี้เป็นเงินได้พึงประเมินตามค่าเช่าที่นายจ้างได้จ่ายไปจริง

6. กรณีลูกจ้างหลายคนได้บ้านของนายจ้างตาม 5. อยู่รวมกัน ให้เฉลี่ยค่าเช่าบ้านที่นายจ้างได้จ่ายไปจริงตาม (5) เป็นเงินได้ของลูกจ้างแต่ละคนตามส่วนของเงินเดือนหรือค่าจ้าง รวมทั้งเงินเพิ่มตลอดปี (ถ้ามี) โดยไม่รวมเงินโบนัสที่จ่ายเป็นรายปี

ข้อ 2 ในกรณีนายจ้างได้เช่าบ้านให้เป็นที่พักอาศัยของพนักงานซึ่งดำรงตำแหน่งระดับบริหาร โดยนายจ้างเป็นผู้ออกค่าเช่าและค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าคนสวน และค่าใช้จ่ายต่างๆ ภายในบ้านแม้ต่อมาพนักงานผู้นั้นหรือนายจ้างจะได้ใช้บ้านดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นสถานที่ประชุมและปรึกษาหารือกิจการของนายจ้าง ตลอดจนการจัดงานเลี้ยงรับรองลูกค้าสำคัญๆ ของนายจ้างเป็นครั้งคราว ก็ถือว่าค่าเช่าบ้านและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่นายจ้างจ่ายไปเป็นประโยชน์ที่พนักงานผู้นั้นได้รับทั้งสิ้น พนักงานผู้นั้นจะต้องนำประโยชน์ที่ได้รับทั้งหมดมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย"

6. เงินที่นายจ้างจ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระ เป็นกรณีซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ใดๆ ของตน แต่นายจ้างได้ชำระหนี้แทนลูกจ้าง ถือเป็นประโยชน์อันพึงต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินของลูกจ้างคนนั้น

7. เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ในรูปแบบอื่นนอกจากเงินแล้ว อาจจ่ายในรูปของประโยชน์ใดๆ บางครั้งนายจ้างอาจจ่าย ค่าตอบแทนตามสัญญาจ้าง เช่นนายจ้างออกค่าน้ำมันรถให้ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ ดังกล่าวต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินด้วย

ประเภทที่ 2 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2)

"มาตรา 40(2) เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่ โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้จ่ายชำระหนี้ใดๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ นั้น ไม่ว่าจะหน้าที่หรือตำแหน่งงานหรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว"

เงินได้ประเภทที่ 2 เป็นเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำ หรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็งานประจำหรือชั่วคราวก็ตาม

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ค่าธรรมเนียม เป็นค่าตอบแทนเนื่องจากการรับทำการอย่างใดอย่าง หนึ่งให้
2. ค่านายหน้า เป็นค่ากำเหน็จที่ผู้ใดจ่ายให้ผู้มีเงินได้เนื่องจากผู้มีเงินได้ ชี้ช่องให้ผู้ันั้นได้ทำสัญญากันหรือจัดการให้ได้ทำสัญญากัน (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 845)
3. เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เป็นเงินช่วยเหลือที่ให้เพื่อทำการอย่างใดอย่าง หนึ่ง เช่น เงินอุดหนุนให้ผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งซึ่งรัฐบาลส่งเสริมกิจการประเภทนั้น
4. เบี้ยประชุม เป็นค่าตอบแทนให้กับผู้เข้าประชุม
5. บำเหน็จ เป็นค่าตอบแทนให้จากการรับทำงานให้ เป็นเงินได้เนื่อง จากหน้าที่หรือตำแหน่งที่ทำ ไม่ใช่เงินได้จากสัญญาจ้างแรงงานเหมือนกับเงินได้ประเภทที่ 1

ประเภทที่ 3 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3)

"มาตรา 40(3) ค่าแห่งกิวิลส์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงิน
ได้มีลักษณะเป็นเงินรายปี อันได้มาจากพันธกรรม นิตกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล"

เงินได้ประเภทที่ 3 มีลักษณะเป็นประโยชน์ที่ได้เนื่องจากสิทธิ

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) แยกพิจารณาได้ดังนี้

1. ค่าแห่งกิวิลส์ หมายถึง มูลค่าแห่งความนิยม เช่น ชื่อเสียงของกิจการ
2. ค่าแห่งลิขสิทธิ์ เป็นเงินค่าตอบแทนให้เจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้ขายลิขสิทธิ์ หรือยินยอมให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์จากลิขสิทธิ์ของตน เช่น ลิขสิทธิ์ในวรรณกรรม เป็นต้น
3. ค่าสิทธิอย่างอื่น ได้แก่ สิทธิบัตรซึ่งแบ่งได้เป็นสิทธิบัตรการออกแบบ และสิทธิบัตรการผลิต ซึ่งถือเป็นทรัพย์สินของเจ้าของสิทธิบัตร อันอาจขายหรืออนุญาตให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์โดยมีค่าตอบแทนได้ หรือค่าตอบแทนจากสิทธิในภาวะจำยอม ซึ่งค่าตอบแทนดังกล่าวเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3)
4. เงินปี หมายถึง เงินที่ได้รับเป็นรายปีหรือมีการจ่ายให้เป็นรายปี เช่น เงินที่จ่ายให้พระบรมวงศานุวงศ์ ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป
5. เงินได้ที่มีลักษณะเป็นรายปีอันได้มาจากพันธกรรม ซึ่งเป็นผลจากพันธกรรมระบุมอบประโยชน์ให้เป็นรายปี
6. เงินได้ที่มีลักษณะเป็นรายปีอันได้มาจากนิตกรรมอย่างอื่น เช่น สิทธิเก็บกิน เป็นต้น
7. เงินได้ที่มีลักษณะเป็นรายปีอันได้มาจากคำพิพากษาของศาล เช่น เงินค่าอุปการะเลี้ยงดูซึ่งเป็นเงินได้ตามคำสั่งของศาล

ประเภทที่ 4 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)

"มาตรา 40(4) เงินได้ที่เป็น

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตั๋วเงิน
ดอก

เบี้ยเงินกู้ยืมไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ
ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตั๋วเงินหรือตรา
สารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่าย
ครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอนรวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ย

ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการให้กู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(ข) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรม เงินปันผลหรือ เงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ ปีใดเลยเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว เพื่อ ประโยชน์ในการคำนวณเงินได้ตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่บุตรชอบด้วยกฎหมายที่ยังไม่บรรลุนิติ ภาวะเป็นผู้มีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ถือว่า เงินได้ของบุตรดังกล่าวเป็นเงินได้ของบิดา แต่ถ้าความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดาได้มี อยู่ตลอดปี ให้ถือว่าเงินได้ของบุตรดังกล่าวเป็นเงินได้ของบิดาหรือของมารดาผู้ใช้อำนาจ ปกครองร่วมกัน

ความในวรรคสองให้ใช้บังคับกับบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งเป็นผู้มี เงินได้ด้วยโดยอนุโลม

(ค) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัท หรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล

(ง) เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล เฉพาะส่วนที่จ่ายไม่ เกินกว่ากำไรและเงินที่กั้นไว้ร่วมกัน

(ช) เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มา หรือเงินที่กั้นไว้ร่วมกัน

(ฉ) ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลควบเข้า กัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

(ซ) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้น หุ้นกู้ พันธบัตร หรือตั๋วเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติ บุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน"

กองทุนรวม หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งเข้าร่วมในกองทุนซึ่งจัดตั้งและ ดำเนินการโดยบริษัทจัดการกิจการลงทุนตามโครงการในการประกอบกิจการจัดการลงทุนตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุกแห่ง สาธารณชน(มาตรา 39)

บริษัทจัดการกิจการลงทุน หมายความว่า บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการจัดการลงทุนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัย หรือความผาสุกแห่งสาธารณชน (มาตรา 39)

บริษัทหลักทรัพย์ หมายถึง บริษัทจำกัดซึ่งได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ตามประกาศของกระทรวงการคลัง และธุรกิจหลักทรัพย์ที่ประกอบนั้นต้องมีกิจการนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ด้วย (พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517)

มาตรา 40(4)(ข) วรรคสอง ได้วางกฎเกณฑ์ไว้ดังนี้

1. ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ เป็นผู้มีเงินได้ประเภทเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

2. ความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ถือว่าเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของบุตรเป็นเงินได้ของบิดา

3. ถ้าความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี เงินได้ประเภทเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งกำไรของบุตรให้ถือว่าเป็นเงินได้ของบิดาหรือมารดาผู้ใช้อำนาจปกครอง แต่ถ้าบิดามารดาใช้อำนาจปกครองร่วมกันให้ถือเป็นเงินได้ของบิดาแต่เพียงผู้เดียว

เงินโบนัสตาม (ค) เป็นเงินโบนัสที่จ่ายเพื่อเป็นผลตอบแทนในการเป็นหุ้นส่วน ไม่ได้เกิดจากสัญญาจ้างแรงงาน

ความใน (ง) หมายถึง การคิดเงินได้พึงประเมินเฉพาะส่วนที่จ่ายเกินกว่ากำไร และเงินที่กันไว้รวมกัน

ความใน (จ) หมายถึง เงินเพิ่มทุนที่จะถือเป็นเงินได้ของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลก็ต่อเมื่อการเพิ่มทุนของกิจการนั้นเพิ่มขึ้นจากการคำนวณผลกำไรหรือเงินอื่นที่กันจากกำไรนำมาเพิ่มเป็นทุนเท่านั้น

ความใน (ฉ) หมายถึง ผลประโยชน์จากการควบเข้ากันหรือรับช่วงกันที่มีมูลค่าหลักจากการควบเข้ากันหรือรับช่วงกันเกินกว่าเงินทุนที่ได้ลงทุนไป ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน

ความใน (ช) หมายถึง ส่วนต่างของมูลค่าการลงทุนเริ่มแรกกับมูลค่าขณะที่ยกเลิก ถ้าได้รับเงินกว่าเงินทุนส่วนที่ลงไป ส่วนที่เกินถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข)

ประเภทที่ 5 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)

"มาตรา 40(5) เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจาก

(ก) การให้เช่าทรัพย์สิน

(ข) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

(ค) การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่
ชื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้ไว้แล้ว

ในกรณี (ก) ถ้าเจ้าพนักงานประเมินมีเหตุอันควรเชื่อว่า ผู้มีเงินได้
แสดงเงินได้ต่ำไปไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินเงินได้นั้น
ตามจำนวนเงินที่ทรัพย์สินนั้นสมควรให้เช่าได้ตามปกติ และให้ถือว่าจำนวนเงินที่ประเมินนี้เป็น
เงินได้พึงประเมินของผู้มีเงินได้ ในกรณีนี้จะอุทธรณ์การประเมินก็ได้ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติว่า
ด้วยการอุทธรณ์ตามส่วน 2 หมวด 2 ลักษณะ 2 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณี (ข) และ (ค) ให้ถือว่าเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้วแต่วันทำ
สัญญา จนถึงวันผิดสัญญาทั้งสิ้นเป็นเงินได้พึงประเมินของปีที่มีการผิดสัญญานั้น"

เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นเนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน เช่น เงินกินเปล่า เป็น
ต้น

การผิดสัญญาเช่าซื้อเกิดขึ้นเนื่องจากผู้เช่าซื้อผิดนัดชำระหนี้ค่าเช่าซื้อตามที่
กำหนดไว้ในสัญญาเช่าซื้อ ถือว่าเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้วตั้งแต่วันที่ทำสัญญาจนถึงวัน
ผิดสัญญาทั้งสิ้น เป็นเงินได้พึงประเมินของปีที่มีการผิดสัญญานั้น

การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อนเกิดขึ้นในกรณีผู้ซื้อผิดสัญญาไม่ชำระราคา
ทรัพย์สินตามกำหนดเวลาที่ตกลงกัน โดยผู้ซื้อต้องคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้ขาย และผู้ขายมีสิทธิรับ
เงินค่าผ่อนชำระที่ได้ผ่อนชำระมาแล้วทั้งสิ้น เงินที่รับนี้ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน

ประเภทที่ 6 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6)

"มาตรา 40(6) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือวิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์
วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่น ซึ่งจะได้มีพระ
ราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้"

เงินได้ที่ถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6 ของผู้ประกอบวิชาชีพอิสระจะ

ต้องไม่ใช่ได้มาจากสัญญาจ้างแรงงาน เช่น แพทย์ที่รับเงินเดือนของโรงพยาบาลรัฐบาล หรือรัฐวิสาหกิจหรือทำงานให้โรงพยาบาลเอกชน เงินเดือนที่ได้รับไม่ถือว่าเป็นรายได้ตามประเภทนี้ แต่จะเป็นเงินได้ประเภทที่ 1 หรือทำกิจการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลเฉพาะที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนรวมทั้งมีการรักษาพยาบาลและการจำหน่ายยา เป็นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 (พระราชกฤษฎีกาฉบับที่ 11 พ.ศ. 2502 มาตรา 8(12))

ประเภทที่ 7 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7)

"มาตรา 40(7) เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ"

เงินได้ประเภทนี้เป็นเงินได้จากการรับเหมา ซึ่งผู้รับเหมาต้องจัดหาสัมภาระอุปกรณ์ต่างๆ นอกจากเครื่องมือที่ใช้ในการรับเหมา

ประเภทที่ 8 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

"มาตรา 40(8) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่งหรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (7) แล้ว"

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8 กำหนดไว้อย่างกว้างขวางซึ่งเป็นรายการที่ไม่เข้าเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ถึง 7 มีข้อพึงสังเกตว่าเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายก็ถือเป็นเงินได้พึงประเมินเดียวกัน เช่น เงินได้จากการขายยาเสพติด เป็นต้น

3.4 เครดิตภาษีเงินปันผลและส่วนแบ่งกำไร

เงินปันผลของบริษัทหรือเงินส่วนแบ่งกำไรของห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กฎหมายให้เครดิตภาษีเงินปันผลและส่วนแบ่งกำไรได้เพื่อขจัดปัญหาการเก็บภาษีซ้ำซ้อน ประมวลรัษฎากร มาตรา 47 ทวิ กำหนดการเครดิตภาษีและเงินส่วนแบ่งกำไร ดังนี้

"มาตรา 47 ทวิ ให้ผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40(4) (ข) ซึ่งได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ได้รับการเครดิตในการคำนวณภาษีสามในเจ็ดส่วนของเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่ได้รับเครดิตภาษีที่คำนวณได้ตามความในวรรคหนึ่งให้นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีได้ตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้น

เท่าใด ให้นำเครดิตภาษีที่คำนวณได้ดังกล่าวหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ายังขาดหรือเหลือ
เท่าใด ให้ผู้มีเงินได้เสียภาษีสำหรับจำนวนที่ขาด หรือมีสิทธิได้รับเงินจำนวนที่เหลือนั้นคืน
ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมิให้ใช้บังคับแก่ผู้มีเงินได้ซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ใน
ประเทศไทย และมีได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย”

การเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ กำหนดให้เครดิตสามในเจ็ดส่วน (3/7) ของเงินปัน
ผลหรือส่วนแบ่งกำไร ซึ่งเครดิตภาษีหรือส่วนแบ่งกำไรนี้ถือเสมือนเป็นเงินได้พึงประเมิน โดย
ต้องนำไปรวมกับเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นๆ เพื่อเสียภาษีเงินได้ตามเกณฑ์ในมาตรา 48
เป็นเงินภาษีเท่าใด ให้นำเครดิตภาษีหักออกจากภาษีที่ต้องเสีย ถ้ามีเงินเหลือหรือขาดอยู่อีก ก็
จะได้รับเงินค่าภาษีส่วนที่ชำระเกิน หรือชำระเงินภาษีเพิ่ม แล้วแต่กรณี

มาตรา 47 ทวิ มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้

1. ต้องเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. ผู้มีเงินได้ต้องมีภูมิลำเนาในประเทศไทยและเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย
3. ได้รับเงินได้พึงประเมินเป็นเงินปันผล หรือเงินส่วนแบ่งกำไรจากบริษัทหรือ
ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
4. เครดิตภาษีที่ได้รับคำนวณในอัตรา 3 ใน 7 ของเงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่ง
กำไรที่ได้รับ เว้นแต่นิติบุคคลนั้นจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งกรณีนี้
จะเครดิตภาษีเงินปันผลหรือส่วนแบ่งกำไรไม่ได้
5. เครดิตภาษีที่ได้รับจะต้องนำมาคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินในปีที่ได้รับเงิน
ปันผล หรือส่วนแบ่งกำไรในปีนั้น

3.5 เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมาคำนวณภาษีเงินได้

การยกเว้นตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร การยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่
126 การยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา ฉบับต่างๆ และยกเว้นตามคำสั่งกรมสรรพากร เป็นต้น
เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีมียังนี้

1. ค่าเบี้ยเลี้ยง หรือ ค่าพาหนะ ซึ่งลูกจ้างหรือผู้รับหน้าที่หรือตำแหน่งงาน หรือผู้รับทำงาน ให้ได้จ่ายไปโดยสุจริต ตามความจำเป็นเฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน และได้จ่ายไปทั้งหมด ในการนั้น

2. ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทางตามอัตราที่รัฐบาลกำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยอัตรา ค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงเดินทาง

3. เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้แก่ลูกจ้าง เฉพาะส่วนที่ลูกจ้างได้จ่ายทั้งหมดโดยจำเป็น เพื่อการเดินทางจากต่างถิ่นในการเข้ารับงานเป็นครั้งแรก หรือในการกลับถิ่นเดิมเมื่อการจ้างสิ้นสุดลงแล้ว แต่ช้อยกเว้นนี้มีให้รวมถึงเงินค่าเดินทางที่ลูกจ้างได้รับในการย้ายกลับถิ่นเดิม และในการเข้ารับงานของนายจ้างเดิมภายใน 365 วัน นับแต่วันที่การจ้างครั้งก่อนได้สิ้นสุดลง

4. ในกรณีที่นายจ้างและลูกจ้างได้ทำสัญญากันโดยสุจริตก่อนใช้พระราชบัญญัติภาษีเงินได้ พุทธศักราช 2475 มีข้อกำหนดว่า นายจ้างจะชำระเงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่า นายหน้า หรือเงินโบนัส ให้แก่ลูกจ้างเป็นจำนวนเดียวเมื่อการงานที่จ้างได้สิ้นสุดแล้ว แม้เงินเต็มจำนวนนั้นจะได้ชำระภายหลังที่ใช้ บทบัญญัติในส่วนนี้ก็ดี เงินบำเหน็จ เงินค่าธรรมเนียม เงินค่า นายหน้า หรือเงินโบนัส ส่วนที่เป็นค่าจ้างแรงงาน อันได้ทำในเวลาก่อนใช้พระราชบัญญัติ ภาษีเงินได้ พุทธศักราช 2475 นั้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

5. เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

6. เงินได้จากการขาย หรือส่วนลดจากการซื้ออาคารแสดมปีหรือแสดมปีไปรษณียากรของรัฐบาล

7. เบี้ยประชุมกรรมการหรือกรรมการ หรือค่าสอน ค่าสอบที่ทางราชการหรือสถานศึกษาของทางราชการจ่ายให้

8. ดอกเบี้ย ดอกเบี้ยที่ได้รับยกเว้นภาษี ได้แก่ ดอกเบี้ยดังต่อไปนี้

(1) ดอกเบี้ยสลากออมสิน หรือดอกเบี้ยเงินฝากออมสินของรัฐบาลเฉพาะประเภท ฝากเมื่อเรียก

(2) ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ที่ได้รับจากสหกรณ์

(3) ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภท ออมทรัพย์เฉพาะ กรณีที่ผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 10,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดี ประกาศ(มาตรา 42(8))

(4) ดอกเบี้ยเงินฝากที่เกิดจากการฝากเงินกับธนาคารในประเทศไทยและจากสหกรณ์

ออมทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ในประเทศ เป็นรายเดือนติดต่อกันมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 24 เดือน นับแต่วันที่ฝาก โดยมียอดเงินฝากแต่ละคราวเท่ากันแต่ไม่เกิน 25,000 บาทต่อเดือนและรวมทั้งหมดแล้วต้องไม่เกิน 600,000 บาท

9. การขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แต่ไม่รวมถึงเรือกำปั่น เรือที่มีระวางตั้งแต่ 6 ตันขึ้นไป เรือกลไฟหรือเรือยนต์ที่มีระวางตั้งแต่ 5 ตันขึ้นไปหรือแพ

10. เงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินได้ที่รับจากการรับมรดกหรือจากการให้โดยเสนหาเนื่องในพิธี หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี

11. รางวัลเพื่อการศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการ รางวัลสลากกินแบ่งหรือสลากออมสินของรัฐบาล รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้ในการประกวดหรือแข่งขัน ซึ่งผู้รับมิได้มีอาชีพในการประกวดหรือแข่งขัน หรือสืบทอดรางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการปราบปรามการกระทำความผิด

12. บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด

13. ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด เงินที่ได้จากการประกันภัยหรือการฌาปนกิจสงเคราะห์

14. เงินส่วนแบ่งกำไรจากห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลซึ่งต้องเสียภาษี ตามบทบัญญัติในส่วนนี้ แต่ไม่รวมถึงเงินส่วนแบ่งของกำไรจากกองทุนรวม

15. เงินได้ของชาวนาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกสิกรรมที่ตนและหรือครอบครัวได้ทำเอง

16. เงินได้ที่ได้รับจากกองมรดกซึ่งได้เสียภาษีเงินได้ไว้ในนามของกองมรดกแล้ว

17. รางวัลสลากบำรุงกาชาดไทย เงินได้จากการขายหรือส่วนลดจากการซื้อสลากบำรุงกาชาดไทย

18. ดอกเบี้ยที่ได้รับจากการคืนเงินภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

19. เงินได้ที่เป็นเงินปันผลหรือเงินเฉลี่ยคืนที่สหกรณ์จ่ายให้แก่สมาชิก

20. เงินปันผลที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบการขนส่งทางทะเล และ ถือกรรมสิทธิ์เรือไทย หรือที่ประกอบกิจการอยู่เรือที่ได้รับสิทธิประโยชน์ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการพาณิชย์นาวี พ.ศ.2521 ซึ่งจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ก็ต่อเมื่อได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากรแล้ว

21. เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม

22. เงินได้กองทุนรวม

23. เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตน ได้รับจากกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วย การประกันสังคม

24. เงินได้จากกิจการโรงเรียนราษฎร์ (โรงเรียนเอกชน) แต่ไม่รวมถึงเงินได้จากการขายของ การรับจ้างทำของหรือการให้บริการอื่นใดที่โรงเรียนราษฎร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาได้รับจากผู้ซึ่งมิใช่นักเรียน

25. เงินได้จากการจำหน่ายหรือส่วนลดจากการจำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล

26. เงินได้ส่วนที่เป็นค่าจ้างการทำงานในระหว่างเวลาปิดภาคการศึกษาของคนต่างด้าว ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือนิสิตที่เข้ามาศึกษา ณ สถานศึกษาในประเทศไทย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถือปฏิบัติต่อกัน

27. เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้ หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาล สำหรับ

(1) ลูกจ้าง สามี ภรรยา บุพการีหรือผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาลที่กระทำในประเทศไทย

(2) ลูกจ้างในกรณีที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติการตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว

ทั้งนี้ เงินจำนวนดังกล่าวได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น

28. เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เป็นเงินค่าเช่าบ้าน หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้ อยู่บ้านที่ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดาร เงินยังชีพหรือ เงินค่าอาหารทำการนอกเวลา

29. เงินค่าเช่าบ้านที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีไซบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่าที่ผู้มี เงินได้ได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความเป็นจริง หรือเงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่รัฐวิสาหกิจดังกล่าวให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

30. เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินค่าเบี้ยกันดารหรือเงินยังชีพที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีไซบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในอัตราเดียวกับที่ทางราชการให้แก่ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้จำนวนดังกล่าวให้

31. รางวัลที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร

32. ดอกเบี้ยเงินสะสมที่ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีไซบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใน

อัตราเดียวกับที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจผู้จ่ายเงินมิได้ออกค่าภาษีเงินได้
จำนวนดังกล่าวให้

33. เงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลต่างประเทศ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยได้รับจาก
รัฐบาลของตน ทั้งนี้ โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ด้อยปฏิบัติต่อกัน

34. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนและเงินใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงาน
ที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งเป็นผู้แทนของคณะกรรมการกาชาดระหว่าง
ประเทศปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทยได้รับจากคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ

35. ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์เฉพาะเงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถามประเภทออม
ทรัพย์ ซึ่งใช้สมุดคู่ฝากในการฝากถอน

36. เงินได้ที่ทางราชการจ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงภายใน
ราชอาณาจักรและกระทรวงการคลังได้อนุญาตให้เบิกจ่ายได้

37. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างและเงินใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากหน้าที่หรือ
ตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ที่คนต่างด้าวซึ่งไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยได้รับจาก

1) คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลเกี่ยวกับการโยกย้ายถิ่นฐานในการปฏิบัติงาน
ในประเทศไทย

2) รัฐบาลแห่งประเทศของตนในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อพยพ
จาก อินโดจีนในประเทศไทย

38. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจาก
การ ให้โดยเสนาหาที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยาหรือ
การปกครองท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เฉพาะเงินได้จากการขายในส่วน
ที่ไม่เกิน 200,000 บาท ตลอดปีภาษีนั้น

39. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตรโดย
ชอบด้วยกฎหมายของตนโดยไม่มีค่าตอบแทน บุตรชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่รวมถึงบุตร
บุญธรรมด้วย

40. เงินได้จากการขายสินค้ายาสูบที่โรงงานยาสูบ กระทรวงการคลังได้เสียภาษีเงินได้
แทน ผู้ขายสินค้าดังกล่าวทุกทอดตามมาตรา 48 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

41. ดอกเบี้ยพันธบัตรหรือดอกเบี้ยหุ้นกู้ หรือผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคา
จำหน่ายพันธบัตร หรือหุ้นกู้ที่ออกจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน หรือ
ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตรหรือหุ้นกู้ ทั้งนี้ เฉพาะพันธบัตรหรือหุ้นกู้ของรัฐบาล
องค์การของรัฐบาล หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้น

สำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และผู้มีเงินได้นั้น มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย

42. ดอกเบี้ยเงินฝากประเภทออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร

43. เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงเงิน ได้ จากการขายหลักทรัพย์ที่เป็นหุ้นกู้หรือพันธบัตร

44. เงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ ซื่อมาระหว่างวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 ทั้งนี้ เฉพาะที่ไม่นำ รายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการซื้อและขายโลหะดีบุกดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นรายจ่ายใน การคำนวณเงินได้สุทธิ

45. เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร แล้วแต่กรณีจากห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะ บุคคล ที่มีโชตินิติบุคคลหรือจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่เป็นการคำนวณจากเงินได้จากการขายโลหะดีบุกตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2531 สำหรับโลหะดีบุกที่ซื้อระหว่างวันที่ กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2530 และรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการซื้อและขายโลหะดีบุกดังกล่าว

46. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มี ค่าตอบแทนให้แก่มูลนิธิช่วยพัฒนา

47. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ โดยไม่มี ค่าตอบแทนให้แก่มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ

48. เงินค่าทดแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะที่ดินที่ ต้องเวนคืน และอสังหาริมทรัพย์อื่นบนที่ดินที่ต้องเวนคืน

49. เงินได้พึงประเมินดังต่อไปนี้

1) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาซื้อตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ ใดๆ ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและมีการจำหน่ายครั้งแรกใน ราคาต่ำกว่าราคา ไถ่ถอน แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาเป็นผู้ทรงคนแรก

2) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะตัวเงินหรือตราสาร แสดงสิทธิในหนี้ที่ไม่มี ดอกเบี้ย

3) ดอกเบี้ยที่ได้จากตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ใดๆ ที่บริษัทหรือห้าง

หุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก เฉพาะส่วนที่เกิดขึ้นก่อนการเป็นผู้ทรงตัวเงินหรือ
ตราสารแสดงสิทธิในหนี้ของผู้มีเงินได้ ทั้งนี้ ต้องมีการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50
(2) แห่งประมวลรัษฎากร จากดอกเบี้ย ดังกล่าว ทั้งจำนวนไว้แล้ว

50. เงินได้ที่ผู้เชี่ยวชาญของประชาคมยุโรปที่เป็นคนต่างด้าวและไม่มีถิ่นที่อยู่ใน
ประเทศไทยได้รับเนื่องจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ภายใต้โครงการความช่วยเหลือที่
ประเทศไทยได้รับจากประชาคม ยุโรป

51. เงินได้จากการขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วย
หลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ แต่ไม่รวมถึงเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการ
ขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมาย
ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

52. เงินได้ที่คณะกรรมการอำนวยการปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาทได้รับเพื่อ
ประโยชน์ในการสร้างพระที่นั่งองค์ใหม่และปรับปรุงพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

53. เงินได้ที่คำนวณได้จากมูลค่าของเครื่องแบบซึ่งลูกจ้างได้รับจากนายจ้างในจำนวน
คนละ ไม่เกินสองชุดต่อปีและเสื้อนอกในจำนวนคนละไม่เกินหนึ่งตัวต่อปี

54. เงินได้เท่าที่ลูกจ้างจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่า
ด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของค่าจ้างเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท
แต่ไม่เกิน 490,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

55. เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ลูกจ้างได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมาย
ว่าด้วย กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เมื่อลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทูพพลภาพหรือตาย
ดังนี้

1) กรณีเกษียณอายุลูกจ้างผู้นั้นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ และเป็น
สมาชิก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ

2) กรณีทุพพลภาพ ต้องเป็นกรณีแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและ
แสดงความเห็นว่าลูกจ้างผู้นั้นไม่สามารถที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไป ไม่
ว่าเหตุทุพพลภาพนั้นจะเกิดเนื่องจากการปฏิบัติงานให้แก่ นายจ้างหรือไม่ก็ตาม

3) กรณีตาย ไม่ว่าจะการตายนั้นจะเกิดจากการปฏิบัติงานให้แก่ นายจ้างหรือไม่

56. เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ได้จาก
กิจการโรงเรียนเอกชนที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือกิจการ
สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่จัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ บริษัท

หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลดังกล่าวจะต้องมิได้ประกอบกิจการอื่นนอกจากกิจการโรงเรียนเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนหรือกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามกฎหมายว่าด้วย สถาบันอุดมศึกษาเอกชน

57. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทางกรมประเภทออมทรัพย์ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยดังกล่าวในจำนวนรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 20,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น

58. เงินได้ส่วนที่เป็นเงินเดือนหรือค่าจ้างที่คนประจำเรือได้รับเนื่องจากการปฏิบัติงาน บนเรือไทยตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการพาณิชย์นาวีที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่าง ประเทศ

59. เงินได้ที่คณะกรรมการบริหาร "ทุนการกุศลสมเด็จพระเทพฯ" ได้รับเพื่อประโยชน์ ของการกุศลสมเด็จพระเทพฯ

60. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ดังต่อไปนี้

1) บ้าน โรงเรียน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย

2) อสังหาริมทรัพย์ตาม (1) พร้อมทั้งดิน

3) ห้องชุดสำหรับการอยู่อาศัยในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ได้อสังหาริมทรัพย์ตาม (1) (2) หรือ (3) โดยจดทะเบียนการได้มา ใน พ.ศ. 2540 และขายอสังหาริมทรัพย์นั้นภายหลังจากการจดทะเบียนไม่น้อยกว่า 1 ปี แต่ไม่เกินวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550

61. ผลประโยชน์ที่ได้จากการควบเข้ากันของธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ และหรือบริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่า ด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ซึ่งตราความเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

62. เงินได้เท่าที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เฉพาะส่วน ที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

63. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้รับจาก กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เนื่องจากออกจากราชการ เพราะเหตุสูงอายุ เหตุทุพพลภาพ เหตุทดแทน หรือตาย ดังนี้

(1) กรณีเหตุสูงอายุ

(2) เหตุทุพพลภาพ สำหรับสมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะป่วย เจ็บ ทุพพลภาพ ซึ่งแพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าไม่สามารถที่จะรับราชการในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไปได้

(3) กรณีเหตุทดแทน สำหรับสมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะทางราชการเลิกหรือ ยุบตำแหน่งหรือมีคำสั่งให้ออกโดยไม่มีความผิดหรือทหารซึ่งออกจากกองหนุนเบ็ดหัวัด

(4) กรณีตาย สำหรับสมาชิกซึ่งออกจากราชการเพราะถึงแก่ความตายในระหว่าง รับราชการ

64. เงินได้ที่คณะกรรมการกองทุนลานกีฬาต้านยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรีได้รับเพื่อประโยชน์ของกองทุนลานกีฬาต้านยาเสพติดดังกล่าว

65. ดอกเบี้ยพันธบัตรออมสิน รุนพันธบัตรเงินฝากช่วยชาติ

66. เงินได้ที่เป็นเงินเดือนหรือค่าตอบแทนที่เจ้าหน้าที่ของศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ ซึ่งเป็นคนต่างตัวและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย ได้รับจากศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ เนื่องจากการเข้ามาทำงาน ในประเทศไทย ภายใต้ข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยและศูนย์วิจัยวนเกษตรนานาชาติ

67. รางวัลบัตรออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

68. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินโดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่ วัด วัดบาตหลวงโรมันคาทอลิก หรือมัสยิด ที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ทั้งนี้เฉพาะการโอนที่ดินส่วนที่ทำให้วัด วัดบาตหลวงโรมันคาทอลิก หรือมัสยิดมีที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่

69. ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่ผู้ประกอบการซึ่งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด หรือบริษัทจำกัดควบเข้ากัน หรือโอนกิจการทั้งหมดให้แก่กันตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรประกาศกำหนด ซึ่งตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุน

70. ค่าชดเชยที่ลูกจ้างได้รับตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานและค่าชดเชยที่พนักงานได้รับตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ แต่ไม่รวมถึงค่าชดเชยที่ลูกจ้างหรือพนักงานได้รับเพราะเหตุเกษียณอายุหรือสิ้นสุดสัญญาจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะค่าชดเชยส่วนที่ไม่เกินค่าจ้างหรือเงินเดือนค่าจ้างของการทำงานสามร้อยวันสุดท้าย แต่ไม่เกิน 300,000 บาท

71. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้เฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ซึ่งจ่ายให้แก่

(1) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่
จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(2) กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตาม
กฎหมาย ว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) นิติบุคคลเฉพาะกิจซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็น
หลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจ เพื่อแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ทั้งนี้
เฉพาะกรณีที่นิติบุคคลเฉพาะกิจ ดังกล่าว เข้ารับช่วงสิทธิเป็นเจ้าหนี้เงินกู้แทนกองทุนรวมตาม
(1) หรือ (2) ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์หรือนายจ้าง

72. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่ธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น
บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ หรือนายจ้างสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อเช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่
อาศัยโดยจำนองอาคาร ที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ซึ่งรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย
เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่าย
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด
อาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย

73. เงินได้เท่าที่ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเอกชน
จ่ายเป็นเงินสมทบเข้ากองทุนสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนเฉพาะส่วนที่ไม่
เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1
มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

74. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตาม
กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึง
ประเมิน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น โดยผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุน
ดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกและได้ถอนหน่วยลงทุน
นั้นเมื่อผู้มีเงินได้มีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่
1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี
กำหนด

กรณีที่ผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุน
สำรองเลี้ยงชีพหรือได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วย
กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการด้วยเงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับเงินสะสม
ที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการต้องไม่เกิน 500,000
บาท

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (ดูประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90))

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร
เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90)

เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 2(55) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 228 (พ.ศ. 2544) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วย ลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการ เลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังนี้

(1) ผู้มีเงินได้ต้องซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง และต้องไม่ระงับการซื้อหน่วยลงทุนเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปี ติดต่อกัน การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามวรรคหนึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ได้รับในแต่ละปี หรือมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี

(2) ผู้มีเงินได้จะต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และได้ถอนหน่วยลงทุนดังกล่าวเมื่อผู้มีเงินได้นั้นมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปี บริบูรณ์ หรือเมื่อผู้มีเงินได้นั้นถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีผู้มีเงินได้ได้ถอนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย

(3) ผู้มีเงินได้ต้องไม่ได้รับเงินปันผลหรือเงินอื่นใดจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพในระหว่างการลงทุน และต้องได้รับคืนเงินลงทุนและผลประโยชน์จากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเมื่อมีการไถ่ถอนหน่วยลงทุนเท่านั้น

(4) ผู้มีเงินได้ต้องไม่กู้ยืมเงินหรือเบิกเงินจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนไว้

(เพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 132) ใช้บังคับ 3 กันยายน 2547 เป็นต้นไป)

ข้อ 2 กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเกินกว่าหนึ่งกองทุน เงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพในแต่ละกองทุนที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามข้อ 1

การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามวรรคหนึ่งต้องมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ได้รับในแต่ละปี หรือมีจำนวนรวมกันไม่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี

ข้อ 3 กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ซึ่งได้ปฏิบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 หรือข้อ 2 ในปีใดเมื่อผู้มีเงินได้ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมตามข้อ 8 แล้ว และได้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ยังคงเหลืออยู่ เมื่อผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพต่อไป โดยได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในข้อ 1 และข้อ 2 นับตั้งแต่ปีที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติม การนับระยะเวลาการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพให้นับระยะเวลาที่ได้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพก่อนปีที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมรวมเข้าด้วย

ข้อ 4 กรณีผู้มีเงินได้ได้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปีนับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทุพพลภาพผู้มีเงินได้จะไม่ซื้อหน่วยลงทุนต่อไป หรือจะซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพในปีใดปีหนึ่ง และจะซื้อหน่วยลงทุนเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามข้อ 1(1) และข้อ 2 วรรคสอง

ข้อ 5 กรณีผู้มีเงินได้ได้ออกรายการลงทุนในหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพอื่นไม่ว่าจะโอนไปยัง กองทุนรวม โฉลกกองทุนรวมหนึ่งหรือหลายกองทุนรวม ผู้มีเงินได้จะต้องออกรายการลงทุนไปยังกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพอื่นภายใน 5 วันทำการ นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่โอน ได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้

การโอนการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามวรรคหนึ่ง กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้ จะต้องจัดทำเอกสารหลักฐานการโอนส่งมอบให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่รับโอนเก็บไว้เป็นหลักฐานพร้อมที่จะให้เจ้าพนักงานประเมินตรวจสอบได้

ข้อ 6 การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วย ลงทุนตามข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 ให้ยกเว้นเท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ ทั้งนี้ จะต้องมิมีจำนวนไม่เกิน 300,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น

กรณีผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการด้วย เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง เมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการต้องไม่เกิน 300,000 บาท

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 93) ใช้บังคับตั้งแต่ 1 ม.ค. 2544 เป็นต้นไป)

“ข้อ 7 การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศนี้ ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่แสดงได้ว่าการจ่ายเงินเข้ากองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

ข้อ 8 กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และได้ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามข้อ 6 แล้ว และต่อมาได้ปฏิบัติไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 ผู้มีเงินได้หมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามข้อ 6 และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนไปหักออกจากเงินได้เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้มาแล้วที่

อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้อื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของปีภาษีนั้น ๆ จนถึงวันที่ได้อื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มเติมของปีภาษีดังกล่าว พร้อมเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร

ในการเสียภาษีเงินได้ตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามมาตรา 3 อัญญา วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร ได้อนุมัติขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมให้แก่ผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ โดยให้อื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมสำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพไปหักออกจากเงินได้พึงประเมินเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้แล้ว ได้ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีที่ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของข้อ 1 ข้อ 2 หรือข้อ 3 โดยไม่ต้องเสียเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร

"ข้อ 8/1 การได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศนี้ ให้ผู้มีเงินได้นำเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีไปคำนวณหักจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 แห่งประมวลรัษฎากรแล้ว"

(เพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 119) ใช้บังคับ 1 มกราคม 2545 เป็นต้นไป)

ข้อ 9 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป"
(แก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 93) ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ม.ค 2544 เป็นต้นไป)

ในกรณีที่มีผู้มีเงินได้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคสามให้ผู้มีเงินได้หมดสิทธิได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่งและต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงิน ได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย

75. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้รับจากกองทุนรวมดังกล่าวเพราะเหตุสูงอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

76. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ครูใหญ่หรือครูโรงเรียนเอกชนได้รับจากกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เมื่อครูใหญ่หรือครูโรงเรียนเอกชนออกจากงานเพราะเหตุสูงอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

77. ยกเว้นเงินปันผลที่ได้จากการถือหุ้นในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้มาตรา 5 อัฐราชส แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545

78. ยกเว้นผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้นของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประกอบกิจการธุรกิจเงินร่วมลงทุน และได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามมาตรา 5 อัฐราชส แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 396) พ.ศ. 2545

79. ยกเว้นเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมให้แก่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ สำหรับการกู้ยืมเงิน เพื่อซื้อเช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท และเฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2550 เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

อาคารตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงอาคารพร้อมที่ดินด้วย

80. ยกเว้นดอกเบี้ยและรางวัลสลากออมทรัพย์ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แต่ไม่รวมถึงดอกเบี้ย ซึ่งผู้รับมิใช่ผู้ทรงคนแรก ทั้งนี้สำหรับสลากออมทรัพย์ที่ออกจำหน่ายตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2545 เป็นต้นไป

81. ยกเว้นเงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในปีภาษีสำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงเฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้สำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

82. เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ดังต่อไปนี้

- (1) บ้าน โรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ซึ่งโดยปกติใช้ประโยชน์เพื่อเป็นที่อยู่อาศัย
- (2) อสังหาริมทรัพย์ตาม (1) พร้อมที่ดิน
- (3) ห้องชุดสำหรับการอยู่อาศัยในอาคารชุดตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด

ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับกรณีการทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ซึ่งผู้มีเงินได้ใช้เป็น ที่อยู่อาศัยอันเป็นแหล่งสำคัญ โดยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี นับแต่วันที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

การได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง ต้องปรากฏว่าภายในกำหนดเวลา 1 ปีก่อนหรือนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว ผู้มีเงินได้ได้ทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์แห่งใหม่ซึ่งมีลักษณะตาม (1) (2) หรือ (3) เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของตน และให้ได้รับยกเว้นเท่ากับจำนวนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว แต่ไม่เกินจำนวนมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์แห่งใหม่ ทั้งนี้ ให้ถือตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน

83. เงินได้จากการขายข้อตกลงซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าแห่งประเทศไทย เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้าเกษตร

84. เงินบำเหน็จดำรงชีพที่ผู้ได้รับบำนาญขอใช้สิทธิรับบำเหน็จดำรงชีพในระหว่างวันที่ยังมีชีวิต ตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการ และกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2546

85. เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และเงินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวคำนวณมาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

86. เงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้มีการจดทะเบียนกองทุนทรัพย์สินเป็นกองทุนรวมภายในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2550 ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมิน ทั้งนี้ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น และเงินได้ดังกล่าวต้องเป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา แต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคลและกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคสอง

ให้ผู้มีเงินได้หมดสิทธิได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งด้วย

87. เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเนื่องจากการขายหน่วยลงทุนคืนให้แก่ กองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ทั้งนี้ เฉพาะกรณีที่มีผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน แต่ไม่รวมถึงกรณีทุพพลภาพหรือตาย และเงินหรือผลประโยชน์ดังกล่าวคำนวณมาจากเงินได้พึงประเมินที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้

88. ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรเฉพาะดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่มีระยะเวลาการฝากตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป แต่เมื่อรวมกับดอกเบี้ยเงินฝากประจำทุกประเภทรวมกันแล้วต้องมีจำนวนทั้งสิ้นไม่เกิน 30,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น และผู้มีเงินได้ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากดังกล่าวเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

89. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ในโครงการพัฒนาหมู่บ้านป่าสัก อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดลพบุรี. และจังหวัดสระบุรี

90. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ ในโครงการเขื่อนคลองท่าด่าน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก

91. เงินได้ดังต่อไปนี้เงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษี 2547 และปีภาษี 2548

(1) เงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล ตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาล พ.ศ. 2547

(2) เงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลในการเพิ่มประสิทธิภาพพระบรมราชการ ตามพระราชกฤษฎีกาเงินช่วยเหลือผู้ซึ่งออกจากราชการตามมาตราการของรัฐบาลในการเพิ่มประสิทธิภาพพระบรมราชการ พ.ศ. 2548

(3) เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้รับจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เมื่อออกจากราชการตาม (1) หรือ (2)

92. ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่บุคคลในคณะทูต คณะกงสุล และบุคคลที่ถือว่า อยู่ในคณะทูตตามความตกลง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักกติกายกเว้นปฏิบัติ

93. ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการขาย แลกเปลี่ยน ให้ โอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีโซบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติ

บุคคลในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ถือว่าเป็นการขายตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร

(1) การให้ การโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทน

(2) การแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์กับส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีชื่อบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเฉพาะในกรณีที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนั้นมิได้มีการจ่ายค่าตอบแทนเป็นอื่นนอกจากอสังหาริมทรัพย์ที่แลกเปลี่ยนนั้น

94. ผู้มีเงินได้ที่ได้รับเงินได้พึงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 4 (6) แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นทางค้าหรือหากำไร (ฉบับที่ 342) พ.ศ. 2541 ซึ่งได้ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (5) แห่งประมวลรัษฎากร และได้เสียภาษีธุรกิจเฉพาะไว้แล้ว

95. ผู้มีเงินได้ซึ่งอยู่ในประเทศไทย และได้รับเงินส่วนแบ่งของกองทุนรวมที่จัดตั้ง ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และยอมให้ผู้จ่ายเงินได้นั้นหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (2) แห่งประมวลรัษฎากร ในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้

96. ลออัตรากำไรเงินได้ตามมาตรา 48(3)(ก) และคงจัดเก็บในอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่เป็นดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักรประเภทเงินฝากประจำ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนด

97. เงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนแล้ว โดยให้ยกเว้นเท่าจำนวนเงินที่บริจาคให้กองทุนปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50

98. เงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินเท่าจำนวนเงินที่บริจาคในการจัดสร้างเครื่องทรงพระพุทธรูปทองคำรัตนปฏิมากร

99. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ หรือการระนองหนี้ตามคำขอระนองหนี้หรือแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้าหรือการให้บริการและการกระทำตราสารอันเนื่องมาจากการดำเนินการ ตามคำขอระนองหนี้หรือแผนฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ที่ศาลได้มีคำสั่งเห็นชอบตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

100. ภาษีเงินได้สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท แรก สำหรับปีภาษีนั้น (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 470) พ.ศ.

101. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

102. เงินได้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้า หรือการให้บริการ และการกระทำ ธุรสารอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

103. เงินได้ที่ได้รับจากการปลดหนี้ของเจ้าหนี้อื่นซึ่งปรับปรุงโครงสร้างหนี้โดยนำหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาใช้โดยอนุโลม

104. เงินได้ที่ได้รับจากการโอนทรัพย์สิน การขายสินค้า หรือการให้บริการ และสำหรับการกระทำธุรสารอันเนื่องมาจากการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเจ้าหนี้อื่นโดยนำหลักเกณฑ์ของสถาบันการเงิน ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดมาใช้โดยอนุโลม

105. เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายอื่นในปัจจุบันมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 ซึ่งยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับเงินได้ ดังต่อไปนี้

(1) เงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้รับยกเว้นภาษี เงินได้นิติบุคคล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตลอดระยะเวลาที่ผู้ได้รับการส่งเสริมได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น

(2) แห่งกฏวิวัลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น จากผู้ได้รับการส่งเสริมตามสัญญาที่ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมา รวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้มีกำหนดระยะเวลา 5 ปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับการส่งเสริมมีรายได้ จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

106. เงินได้จากกรโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน และการบริจาคอสังหาริมทรัพย์ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ.2546 ทั้งนี้ สำหรับการโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินตั้งแต่วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2546 เป็นต้นไป

107. เงินได้จากกรขายสุรากลั่นชุมชนของผู้ได้รับใบอนุญาตให้ทำสุรากลั่นชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยสุรา จำนวนไม่เกิน 2 ล้านบาทต่อปี เป็นเวลา 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้ ทำสุรากลั่นชุมชน เฉพาะกรณีที่ได้รับอนุญาตให้นำสุรากลั่นชุมชนภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2548

108. เงินได้ที่ได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการได้มาซึ่งทรัพย์สินประเภทอุปกรณ์ที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานเพื่อการปรับเปลี่ยนแทนอุปกรณ์เดิม เป็นจำนวนร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่าย

นั้น เฉพาะในส่วนที่ไม่เกิน 50 ล้านบาท สำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)(7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร โดยให้ยกเว้นตามส่วนเฉลี่ยเป็นจำนวนเงินเท่ากับของจำนวนเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษี สำหรับระยะเวลา 5 ปีภาษี

109. เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มีค่าตอบแทนให้แก่สภากาชาดไทย

110. เงินได้ที่ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่า 65 ปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับ เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 190,000 บาท ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับ ตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี กรมสรรพากรประกาศกำหนด

111. เงินที่มีลักษณะเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งพนักงานการทำเรือแห่งประเทศไทยพนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย และพนักงานธนาคารออมสิน ได้รับตั้งแต่วันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป โดยมีอัตราและวิธีการคำนวณเช่นเดียวกับบำเหน็จดำรงชีพ ตามกฎหมาย ว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

112. เงินได้ที่คณะกรรมการโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ได้รับเพื่อประโยชน์ของโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป

113. เงินได้จากการขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งกระทำในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้า ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2548 เป็นต้นไป (กฎกระทรวง 260 พ.ศ.2549)

กฎกระทรวง

ฉบับที่ 260 (พ.ศ. 2549)

ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2513 และมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 35 และมาตรา 48 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (75) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

“(75) เงินได้จากการขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้าซึ่งกระทำในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เฉพาะกรณีที่ไม่มีการส่งมอบสินค้า ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป”

114. เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท สำหรับการประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบิดามารดาของสามีหรือภรรยาของผู้มีเงินได้ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การยังชีพ ทั้งนี้ ต้องเป็นเบี้ยประกันภัยที่ได้จ่ายในปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นไปและให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด (กฎกระทรวง 263 พ.ศ.2550)

115. เงินได้เท่าที่นายจ้างจ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยให้แก่บริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักรสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยกลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี เฉพาะในส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับ

(ก) ลูกจ้าง สามี ภรรยา บุพการีหรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะการรักษาพยาบาลในประเทศไทย

(ข) ลูกจ้างในกรณีที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติการตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ สำหรับเงินได้ที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2549 เป็นต้นไป (กฎกระทรวง 263 พ.ศ.2550)

116. เงินได้ของรัฐวิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เฉพาะที่เป็นหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชนิดบุคคล ซึ่งมีเงินได้ไม่เกิน 1,200,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด (กฎกระทรวง 266 (พ.ศ. 2551))

3.6 การหักค่าใช้จ่าย

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะคิดจากฐานเงินได้สุทธิ ซึ่งความหมายของเงินได้สุทธิ คือ เงินได้ที่ต้องนำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยการนำเงินได้แต่ละประเภทที่ต้องเสียภาษีหักออกด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภท และหักค่าลดหย่อนต่างๆ ที่กฎหมายกำหนด ผลลัพธ์ได้คือ เงินได้สุทธิ ซึ่งจะนำไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต่อไป

ผู้มีเงินได้พึงประเมินซึ่งได้รับเงินได้มาย่อมมีค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายออกไป เหมือนกับการขายสินค้ามีรายได้เข้ามาต้องมีต้นทุนคือ รายจ่ายนั่นเอง ผู้มีเงินได้พึงประเมินย่อมต้องมีรายจ่ายเพื่อให้ได้เงินได้เข้ามาหรือเป็นรายจ่ายเพื่อการประทั้งชีวิตก็ตาม

ประมวลรัษฎากรได้กำหนดให้ผู้มีเงินได้ สามารถนำค่าใช้จ่ายมาหักออกจากเงินได้พึงประเมินตามหลักเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ตามประเภทของเงินได้พึงประเมิน ซึ่งประมวลรัษฎากรกำหนดวิธีการหักค่าใช้จ่ายไว้ 2 วิธี คือ

1. การหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา เป็นการหักค่าใช้จ่ายในอัตราที่แน่นอนโดยกำหนดเป็นร้อยละของเงินได้พึงประเมิน
2. การหักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร เป็นการหักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควรแห่งกรณีที่ได้จ่ายจริง ซึ่งผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานเกี่ยวกับรายจ่ายนั้น ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและเป็นรายจ่ายที่กฎหมายอนุญาตให้ค่าใช้จ่ายจะจ่ายได้

เงินได้พึงประเมินบางประเภทคิดค่าใช้จ่ายเป็นการเพิ่มมาได้เพียงอย่างเดียว เงินได้พึงประเมินบางประเภทคิดค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร ซึ่งถ้าผู้มีเงินได้เลือกค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร จะต้องแสดงหลักฐานค่าใช้จ่ายต่อเจ้าพนักงานประเมินเพื่อตรวจสอบว่าถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ ถ้าเลือกคิดค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร แต่ค่าใช้จ่ายที่พิสูจน์ได้น้อยกว่าการคิดแบบเหมาแล้ว จะกลับไปเลือกหักค่าใช้จ่ายแบบเป็นการเหมาไม่ได้

ประมวลรัษฎากรกำหนดให้เงินได้พึงประเมินแต่ละประเภท หักค่าใช้จ่ายได้ดังนี้

1. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2

"มาตรา 42 ทวิ เงินได้พึงประเมินตามความในมาตรา 40(1) และ (2) ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

ในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ตามวรรคหนึ่ง และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง"

(1) เงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 รวมกัน กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้เพียงวิธีเดียว โดยหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ซึ่งถ้าค่าใช้จ่ายที่คำนวณได้เกิน 60,000 บาท ก็ให้หักค่าใช้จ่ายได้เพียง 60,000 บาท

(2) กรณีผู้มีเงินได้มีสามีหรือภริยาโดยต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี มาตรา 57 ทริ และมาตรา 42 ทวิ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) รวมกับ 40(2) ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้เป็นการเหมาร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท (มาตรา 42 ทวิ วรรค 2) และให้ถือเอาเงินได้พึงประเมินของภริยาเป็นเงินได้ของสามีและให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษี (มาตรา 57 ทริ) ถ้าภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว ไม่ว่าจะมิเงินได้พึงประเมินอื่นด้วยหรือไม่ ภริยาจะแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) โดยมีให้ถือว่าเป็นเงินได้ของสามีก็ได้ (มาตรา 57 เบญจ)

กรณีภริยาแยกเป็นภาษีต่างหากจากสามี ภริยาจะนำเงินได้ตามมาตรา 40(1) เป็นเงินได้พึงประเมินในนามของภริยา ส่วนเงินได้ตามมาตรา 40(2) ถึง (8) จะนำไปเป็นเงินได้ของสามี ดังนั้นค่าใช้จ่ายที่หักเป็นการเหมาของมาตรา 40(1) และ (2) ก็ยังคงหักได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท นั้น เป็นค่าใช้จ่ายที่หักจากเงินจากเงินได้พึงประเมินจากเงินได้ 2 ส่วน คือ เงินได้ตามมาตรา 40(1) ส่วนหนึ่งและอีกส่วนหนึ่งหักจากเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) จึงต้องเฉลี่ยค่าใช้จ่ายออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) ของภริยานำไปเป็นเงินได้พึงประเมินของสามีและให้เฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินส่วนนี้เป็นค่าใช้จ่ายของสามี ส่วนเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) เป็นเงินได้พึงประเมินของภริยา และค่าใช้จ่ายที่เฉลี่ยได้จากเงินได้พึงประเมินส่วนนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่ภริยาจะหักไว้ได้

ตัวอย่างที่ 1

การคำนวณแบ่งเฉลี่ยค่าใช้จ่ายตามมาตรา 40(1) และ 40(2)

นาง ข. มีเงินเดือนๆ ละ 10,000 บาท ในระหว่างปีภาษี ได้รับค่านายหน้าจากการขายที่ดิน 40,000 บาท นาง ข. ประสงค์จะแยกเป็นเสียภาษีต่างหากจากสามี จะคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการแยกเป็นเสียภาษีดังนี้

วิธีการคำนวณ

เงินเดือนตลอดทั้งปี (มาตรา 40(1)) $(10,000 \times 12)$ 120,000

ค่านายหน้า (มาตรา 40(2)) 40,000

เงินได้พึงประเมิน 160,000

หักค่าใช้จ่ายได้ $160,000 \times 40\% = 64,000$ บาทแต่หักได้ไม่เกิน 60,000 บาท

เฉลี่ยค่าใช้จ่ายของค่านายหน้า (มาตรา 40(2))

เงินได้พึงประเมิน	160,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	60,000
ค่าขายหน้า	40,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	$60,000 \times 40,000$
			<hr/>
			160,000
ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณขายหน้าหักค่าใช้จ่ายได้			15,000 บาท

เฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินเดือน (มาตรา 40(1))

เงินได้พึงประเมิน	160,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	60,000
เงินเดือน	120,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	$60,000 \times 120,000$
			<hr/>
			160,000

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณเงินเดือนหักค่าใช้จ่ายได้ 45,000 บาท
หรืออาจคำนวณโดย $60,000 - 15,000 = 45,000$ บาทก็ได้เช่นกัน

นาง ข. สามารถหักค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณกรณีแยกยื่นได้เพียง 45,000 บาท
ค่าขายหน้าซึ่งต้องนำไปรวมเป็นเงินได้พึงประเมินของสามีนั้น สามีจะหักค่าใช้จ่ายได้จาก
ค่าขายหน้าส่วนนี้เพิ่มเติมจากค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณสามีที่หักได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000
บาทที่หักได้อยู่แล้วเพิ่มเติมอีก 15,000 บาท โดยไม่ต้องพิจารณาว่าค่าใช้จ่ายที่แบ่งเฉลี่ยจาก
ภริยาไปรวมกับค่าใช้จ่ายในส่วนของคุณสามีที่หักได้นั้นจะเกิน 60,000 บาทหรือไม่ ถ้ากรณีนี้สามี
หักค่าใช้จ่ายส่วนของคุณ 60,000 บาท ค่าใช้จ่ายของคุณ ข. แบ่งเฉลี่ยไปให้กับสามีอีก
15,000 บาท

ถ้าเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ของภริยาหักค่าใช้จ่ายไม่ถึง 60,000
บาท ค่าใช้จ่ายที่จะนำไปเฉลี่ยก็จะใช้ค่าใช้จ่ายที่ไม่ถึง 60,000 บาทนั้นไปคำนวณเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 2

การแบ่งเฉลี่ยค่าใช้จ่ายของภริยา

นาง ข. มีเงินเดือนๆ ละ 6,000 บาท ในระหว่างปีภาษี ได้รับค่านายหน้าจากการขายที่ดิน 40,000 บาท นาง ข. ประสงค์จะแยกเป็นเสียภาษีต่างหากจากสามี จะคำนวณค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการแยกยื่นเสียภาษีดังนี้

วิธีการคำนวณ

เงินเดือนตลอดทั้งปี (มาตรา 40(1)) (6,000x12)	72,000
ค่านายหน้า (มาตรา 40(2))	40,000
เงินได้พึงประเมิน	112,000
หักค่าใช้จ่ายได้ $112,000 \times 40\% = 44,800$ บาท	
เฉลี่ยค่าใช้จ่ายของค่านายหน้า (มาตรา 40(2))	

เงินได้พึงประเมิน	112,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	44,800
ค่านายหน้า	40,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	$44,800 \times \frac{40,000}{112,000}$
			16,000

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในส่วนของค่านายหน้าหักค่าใช้จ่ายได้ 16,000 บาท

เฉลี่ยค่าใช้จ่ายของเงินเดือน (มาตรา 40(1))

เงินได้พึงประเมิน	112,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	44,800
เงินเดือน	72,000 บาท	หักค่าใช้จ่ายได้	$44,800 \times \frac{72,000}{112,000}$
			28,800

ดังนั้น ค่าใช้จ่ายในส่วนของเงินเดือนหักค่าใช้จ่ายได้ 28,800 บาท

หรืออาจคำนวณโดย $44,800 - 16,000 = 28,800$ บาทก็ได้เช่นกัน โดยค่าใช้จ่ายที่เฉลี่ยได้ของเงินได้ตามมาตรา 40(2) จะไปรวมกับค่าใช้จ่ายของสามี ส่วนค่าใช้จ่ายที่เฉลี่ยได้ของเงินได้ตามมาตรา 40(1) เป็นค่าใช้จ่ายที่ภริยาจะหักได้ในการแยกยื่นเสียภาษี

ตัวอย่างที่ 3

จากตัวอย่างที่ 1 นาย ก. ผู้เป็นสามีมีเงินเดือนๆ ละ 15,000 บาท ได้รับเบี้ยประชุมตลอดทั้งปี 20,000 บาท การคำนวณค่าใช้จ่ายที่นาย ก. จะหักได้ กรณีที่ภริยาแยกยื่นเสียภาษีต่างหาก เป็นดังนี้

วิธีการคำนวณ		
เงินเดือนทั้งปี 15,000x12	180,000	
เบี้ยประชุม	20,000	200,000
ค่านายหน้า (นาง ข.)	40,000	240,000
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย (200,000x40% แต่ไม่เกิน 60,000)	60,000	
ค่าใช้จ่ายแบ่งเฉลี่ยค่านายหน้า	15,000	75,000
นาย ก. จะหักค่าใช้จ่ายได้รวมทั้งสิ้น 75,000 บาท		

ตัวอย่างที่ 4

จากตัวอย่างที่ 2 นาย ก. ผู้เป็นสามีมีเงินเดือนๆ ละ 10,000 บาท ได้รับเบี้ยประชุมตลอดทั้งปี 20,000 บาท การคำนวณค่าใช้จ่ายที่นาย ก. จะหักได้ กรณีที่ภริยาแยกยื่นเสียภาษีต่างหาก เป็นดังนี้

วิธีการคำนวณ		
เงินเดือนทั้งปี 10,000x12	120,000	
เบี้ยประชุม	20,000	140,000
ค่านายหน้า (นาง ข.)	40,000	160,000
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย (140,000x40% แต่ไม่เกิน 60,000)	56,000	
ค่าใช้จ่ายแบ่งเฉลี่ยค่านายหน้า	16,000	72,000
นาย ก. จะหักค่าใช้จ่ายได้รวมทั้งสิ้น 72,000 บาท		

(3) กรณีเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 เป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียว เพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งอาจจ่ายตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญ

ข้าราชการหรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรืออื่นๆ ซึ่งพิจารณาได้ 2 หลักเกณฑ์ คือ

ก. เงินได้คำนวณตามกฎหมายบำนาญบำนาญข้าราชการหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และ

ข. เงินได้คำนวณโดยวิธีอื่นนอกจากวิธีในข้อ ก.

ซึ่งวิธีทั้ง ก. และ ข. ต้องเป็นเงินได้ที่จ่ายให้เนื่องจากออกจากงานที่มีระยะเวลาทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับรายได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 2 (ก) เศษของปีถ้าถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ถือเป็นหนึ่งปี ถ้าไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ตัดทิ้ง (มาตรา 48 (5) วรรคท้าย)

ก. จำนวนตามกฎหมายบำนาญบำนาญข้าราชการหรือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

มาตรา 48(5) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งได้คำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงาน และได้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยให้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน แต่ไม่เกินเงินได้พึงประเมิน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายอีกรอบละ 50 ของเงินที่เหลือนั้น แล้วคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้

ในกรณีเงินได้พึงประเมินดังกล่าวจ่ายในลักษณะเงินบำนาญจำนวนหนึ่งและเงินบำนาญอีกจำนวนหนึ่ง ให้ถือว่าเฉพาะเงินที่จ่ายในลักษณะเงินบำนาญเป็นเงินซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน และให้ลดค่าใช้จ่ายจำนวน 7,000 บาทลงเหลือ 3,500 บาท

จำนวนปีที่ทำงานตามวรรคหนึ่ง ในกรณีเงินบำนาญหรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ทางราชการจ่าย ให้ถือจำนวนปีที่ใช้เป็นเกณฑ์คำนวณเงินบำนาญหรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันนั้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของทางราชการ

ในการคำนวณจำนวนปีที่ทำงาน นอกจากกรณีตามวรรคสามของปี ถ้าถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ถือเป็นหนึ่งปี ถ้าไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ปัดทิ้ง

ถ้าภาษีเงินได้ที่เจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินแล้วมีจำนวนต่ำกว่า 5 บาทเป็นอันไม่ต้องเรียกเก็บ"

การคำนวณค่าใช้จ่ายตามมาตรา 48(5) แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

1) กรณีจ่ายเป็นบำนาญอย่างเดียว

เงินบำนาญนั้นเท่ากับเงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน ซึ่งสามารถหักค่าใช้จ่ายได้ 7,000 บาทคูณจำนวนปีที่ทำงาน แต่จำนวนที่หักได้ต้องไม่เกินเงินได้พึงประเมินนำเงินได้พึงประเมินหักด้วยค่าใช้จ่ายส่วนนี้ เหลือเท่าใดหักค่าใช้จ่ายได้อีกร้อยละ 50 ของจำนวนเงินที่เหลือนั้น

ตัวอย่างที่ 5

นาย ก. ได้รับบำนาญ เนื่องจากเกษียณอายุราชการเป็นเงิน 250,000 บาท ซึ่งนาย ก. ทำงานมา 25 ปีได้รับเงินเดือนๆ สุดท้ายเดือนละ 10,000 บาท

วิธีการคำนวณ	
เงินบำนาญทั้งสิ้น	250,000
หัก ค่าใช้จ่ายส่วนแรก (7,000x25)	175,000
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายส่วนแรก	75,000
หัก ค่าใช้จ่ายส่วนที่สอง (75,000x50%)	37,500

ค่าใช้จ่ายที่นำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้คือ $175,000 + 37,500 = 212,500$ บาท
ดังนั้น เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว $250,000 - 212,500 = 37,500$ บาท

2) กรณีจ่ายทั้งบำเหน็จและบำนาญ

ส่วนที่เป็นบำเหน็จหักค่าใช้จ่ายได้เหมือนกับ 1) เพียงแต่ลดค่าใช้จ่ายจำนวน 7,000 บาท เหลือ 3,500 บาท แต่วิธีการคำนวณยังคงเหมือน 1) (มาตรา 48(5) วรรคสอง)

สำหรับการรับเงินบำนาญ (เงินที่รับเป็นรายเดือน) อย่างเดียว ก็ถือเป็นเงินได้ตาม มาตรา 40(1)

ข. จำนวนตามกฎหมายอื่นนอกจาก ก.

การคำนวณค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินที่อยู่นอกเหนือจากเงินได้ตามกฎหมายว่า ด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีวิธีการคำนวณ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 3(2) ดังนี้

“ข้อ 3(2) กรณีได้รับเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน นอกจาก กรณีตามข้อ 1(ก) และหรือ (ข) ประเภทเดียวหรือหลายประเภทก็ตาม โดยจ่ายให้พร้อมกันหรือทยอยจ่ายให้แต่อยู่ในปีภาษีเดียวกัน หากเงินได้พึงประเมินนี้รวมกันแล้วไม่เกินกว่าจำนวน เงินเดือนสำหรับระยะเวลาเต็มเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน ซึ่งเงินเดือนสำหรับ ระยะเวลาเต็มเดือนเดือนสุดท้ายนี้จะต้องไม่เกินเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยของ 12 เดือน สุดท้ายก่อน ออกจากงานบวกด้วยร้อยละ 10 ของเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยนั้น ให้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวมา เลือกเสียภาษีโดยหักค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร ได้ทั้ง จำนวน

ในกรณีเงินได้ตามวรรคหนึ่งมีจำนวนเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้นำ เงินได้พึงประเมินดังกล่าวมาเลือกเสียภาษีโดยหักค่าใช้จ่ายตามเกณฑ์ที่กำหนดในมาตรา

48(5) แห่งประมวลรัษฎากร ได้เฉพาะส่วนที่ไม่เกินกว่าจำนวนเงินเดือน สำหรับระยะเวลา เต็มเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน ซึ่งเงินเดือนสำหรับระยะเวลาเต็มเดือนเดือนสุดท้ายนี้จะต้องไม่เกินเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยของ 12 เดือนสุดท้าย ก่อนออกจากงานบวกด้วยร้อยละ 10 ของเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยนั้น”

การหักค่าใช้จ่ายเหมือนกรณีจ่ายบำเหน็จอย่างเดียวใน ก. หักค่าใช้จ่ายได้เท่ากับ 7,000 บาท คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน แต่จำนวนที่หักได้ต้องไม่เกินเงินได้พึงประเมิน นำเงินได้หัก ด้วยค่าใช้จ่ายส่วนนี้ เหลือเท่าใดหักค่าใช้จ่ายได้อีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือนั้น มาตรา 48(5)

ตัวอย่างที่ 6

นาย ก. ได้รับเงินเดือนจากบริษัทจำกัด ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน เดือนละ 12,000 บาท เดือนกรกฎาคมถึงเดือนธันวาคม เดือนละ 15,000 บาท ลาออกจากงานในวันที่ 31 ธันวาคมของปีนั้น รวมระยะเวลาทำงานทั้งสิ้น 10 ปี ได้รับเงินสะสม 150,000 บาท

วิธีการคำนวณ

เงินได้พึงประเมินเฉลี่ย 12 เดือนสุดท้าย

$$[(12,000 \times 6) + (15,000 \times 6)] / 12 \quad 13,500$$

ค่าเฉลี่ยเงินเดือนบวก 10% ของค่าเฉลี่ย (13,500 x 1.1) 14,850

เห็นได้ว่าเงินเดือนๆ สุดท้ายสูงกว่า 110% ของค่าเฉลี่ยเงินเดือน

ดังนั้นเงินได้ที่จะนำไปเป็นเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายคือ 14,850 บาท ซึ่งน้อยกว่า

เงินเดือนๆ สุดท้าย

เงินได้พึงประเมิน (14,850 x จำนวนปีที่ทำงาน) 148,500

หัก ค่าใช้จ่ายส่วนแรก (7,000 x 10) 70,000

เงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายส่วนแรก 78,500

หัก ค่าใช้จ่ายส่วนที่สอง (78,500 x 50%) 39,250

ค่าใช้จ่ายที่นำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้คือ 70,000 + 39,250 = 109,250 บาท

ดังนั้น เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว 150,000 - 109,250 = 40,750 บาท

2. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 3

"มาตรา 42 ตรี เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) เฉพาะที่เป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์ ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 แต่ต้องไม่เกิน 60,000 บาท

ในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ตามวรรคหนึ่ง และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์ในวรรคหนึ่ง"

เงินได้ประเภทที่ 3 นี้ เฉพาะเงินได้พึงประเมินที่เป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์เท่านั้น กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาโดยวิธีเดียวในอัตราร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ส่วนเงินได้อื่นๆ กฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่าย

มาตรา 42 ตรี วรรคสอง กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้จากค่าลิขสิทธิ์ กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายของค่านายหน้าของสามีเป็นการเหมาร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท และยอมให้หักค่าใช้จ่ายของค่านายหน้าของภริยาเป็นการเหมาร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ต่างหากจากค่าลิขสิทธิ์ของสามี

ถึงแม้ว่าภริยาจะแยกยื่นเสียภาษีเอง เงินได้ที่เกิดจากค่าลิขสิทธิ์ของภริยาต้องนำไปเป็นเงินได้พึงประเมินของสามี สามีก็สามารถนำเงินได้จากค่าลิขสิทธิ์ของภริยาหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ต่างหากจากค่าลิขสิทธิ์ของสามี ถ้าสามีมีเงินได้จากค่าลิขสิทธิ์ของตนเองด้วย

3. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 4

กฎหมายไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

4. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5

พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายของ

เงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(5) ดังนี้

ก. หักค่าใช้จ่ายได้ตามจำเป็นและสมควร (มาตรา 5 วรรคสอง) หรือ

ข. หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราดังต่อไปนี้ (มาตรา 5)

"(1) การให้เช่าทรัพย์สิน

(ก) ถ้าเป็นบ้าน โรงเรือน สิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น หรือแพ ในกรณี
เจ้า

ของเป็นผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 30 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่าย
เฉพาะค่าเช่าที่เสียให้แก่ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วงแล้วแต่กรณี

(ข) ถ้าเป็นที่ดินที่ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้
เช่าให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 20 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสีย
ไปให้แก่ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(ค) ถ้าเป็นที่ดินที่มีไถ่ใช้ในการเกษตรกรรม ในกรณีเจ้าของเป็น
ผู้ให้เช่าให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 15 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่า
ที่เสียไปให้แก่ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(ง) ถ้าเป็นยานพาหนะ ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หัก
ค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 30 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียไปให้แก่
ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

(จ) ถ้าเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น ในกรณีเจ้าของเป็นผู้ให้เช่าให้หัก
ค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 10 ในกรณีให้เช่าช่วงให้หักค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าเช่าที่เสียไปให้แก่
ผู้ให้เช่าเดิมหรือผู้ให้เช่าช่วง แล้วแต่กรณี

เว้นแต่ผู้มีเงินได้ตาม (ก) ถึง (จ) จะแสดงหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินและพิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้น ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสม

ควร ทั้งนี้ให้นำมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2502 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตามหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้นปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็ให้ถือว่ามิใช่ค่าใช้จ่ายเพียงเท่าหลักฐานที่นำมาพิสูจน์

(2) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 20

(3) การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 20"

ตัวอย่างที่ 7

การให้เช่าช่วง

นาย ก. เช่าบ้านจากนาง ข. ในราคาค่าเช่า 10,000 บาทต่อเดือน(120,000 บาทต่อปี) แต่นาย ก. นำบ้านหลังนี้ไปให้นาย ค. เช่าต่อในราคา 14,000 บาทต่อเดือน

วิธีการคำนวณ

นาง ข.

เงินได้พึงประเมินจากค่าเช่า	120,000
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่ายได้ตลอดทั้งปี (120,000×30%)	36,000
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย	84,000

นาย ก.

เงินได้พึงประเมินจากการให้เช่าช่วง	168,000
<u>หัก</u> ค่าเช่าที่จ่ายให้นาง ข.	120,000

สัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่า

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาเช่าทรัพย์สินไว้ดังนี้

“มาตรา 537 อันว่าเช่าทรัพย์สินนั้น คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้ให้เช่า ตก
ลงให้บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่าผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่ง
ระยะเวลาอันมีจำกัด และผู้เช่าตกลงจะให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น”

แต่มีสัญญาเช่าอีกชนิดหนึ่งซึ่งไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทย
สัญญานี้เป็นสัญญาซึ่งเกิดขึ้นใหม่ มิใช่เป็นการบัญญัติกฎหมายโดยฝ่ายนิติบัญญัติ แต่เกิดขึ้น
โดยฝ่ายตุลาการ (ปี พ.ศ. 2488 ศาลฎีกาโดยคำพิพากษาฎีกาที่ 172/2488 ได้วินิจฉัยว่า การ
ที่ผู้ให้เช่าทำสัญญากับผู้เช่า โดยยอมให้ผู้เช่ารื้อตึกแถวแล้วสร้างใหม่ด้วยทุนทรัพย์ของผู้เช่า
และว่าเมื่อทำเสร็จแล้วผู้ให้เช่ายอมให้ผู้เช่าเช่าต่อไปอีก 15 ปีในอัตราค่าเช่าเดิม ดังนั้นเป็น
สัญญาต่างตอบแทนในทางทรัพย์สิน) สัญญาที่มีค่าตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่านี้มีผู้เรียกชื่อไว้
ต่างๆ กัน เช่นเรียกว่า สัญญาต่างตอบแทนในทางทรัพย์สิน สัญญาที่มีค่าตอบแทนอย่างยิ่ง
หรือสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา

สัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่า ได้แก่ สัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ซึ่งผู้เช่าได้ให้
ค่าตอบแทนแก่ผู้ให้เช่านอกเหนือไปจากค่าเช่า ในลักษณะเป็นการปลูกสร้างอาคารด้วยก
กรรมสิทธิให้แก่เจ้าของที่ดิน เป็นต้น ความจริงสัญญาเช่าเป็นสัญญาต่างตอบแทนอย่างหนึ่ง
กล่าวคือ ผู้ให้เช่ายอมให้ผู้เช่าได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน ส่วนผู้เช่าก็ตกลงชำระค่า
เช่าให้แก่ผู้ให้เช่าเป็นการตอบแทนกัน แต่มีคดีที่ขึ้นสู่ศาลหลายคดี ซึ่งศาลเห็นว่าหากจะ
บังคับตามกฎหมายลักษณะเช่าทรัพย์สินโดยเคร่งครัดแล้ว ผู้เช่าจะมีได้รับความเป็นธรรม ทั้งๆที่ผู้
เช่าได้ให้ค่าตอบแทนบางอย่างให้แก่ผู้ให้เช่านอกเหนือไปกว่าค่าเช่า

ดังนั้น ประโยชน์ที่ผู้ให้เช่าได้รับจากสัญญาต่างตอบแทนยิ่งกว่าสัญญาเช่านี้ เช่น
อาคารหรือโรงเรือน เป็นต้น ต้องนำมาคิดเป็นเงินได้พึงประเมิน โดยคำนวณมูลค่าของอาคาร

หรือโรงเรียนดังกล่าวตามจำนวนปีแห่งอายุการเช่าในสัญญาการเช่า ซึ่งเงินได้พึงประเมินจะเป็นอัตราร้อยละของมูลค่าของอาคารหรือโรงเรียน ดังนี้ (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป.1/2526)

อายุ(ปี)แห่งการเช่า	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
อัตราร้อยละของมูลค่าอาคาร	95.0	90.2	85.7	81.4	77.4	73.5	69.8	66.3	63.0	59.9

อายุ(ปี)แห่งการเช่า	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
อัตราร้อยละของมูลค่าอาคาร	56.9	54.0	51.3	48.8	46.4	44.4	48.1	39.7	37.7	35.8

การตีราคามูลค่าของอาคารหรือโรงเรียน ให้ใช้ราคาหรือค่าอันพึงมีในวันที่ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ตามมาตรา 9 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

ตัวอย่างที่ 8

ผู้เช่าปลูกอาคารบนที่ดินของผู้ให้เช่าและยกกรรมสิทธิ์ในอาคารหลังนั้นให้แก่ผู้ให้เช่า ตีราคาได้ 2,000,000 บาท สัญญาเช่ามีกำหนดระยะเวลา 15 ปีนับแต่วันมอบกรรมสิทธิ์ในอาคารให้แก่ผู้ให้เช่า

วิธีการคำนวณ

จำนวนปีแห่งอายุการเช่า 15 ปี อัตราร้อยละของมูลค่าอาคารเป็น 46.4 ดังนั้น เงินได้พึงประเมินของเจ้าของที่ดิน $2,000,000 \times 46.4\%$ ซึ่งเท่ากับ 928,000 บาท

1. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 6

เงินได้พึงประเมินอันเป็นเงินได้จากวิชาชีพต่างๆ พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(6) ดังนี้

“มาตรา 6 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ดังต่อไปนี้

(1) เงินได้จากวิชาชีพอิสระ การประกอบโรคศิลป์ ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 60

(2) เงินได้จากวิชาชีพอิสระนอกจาก (1) ให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา ร้อย

ละ 30 เว้นแต่ผู้มีเงินได้ตาม (1) หรือ (2) จะแสดงหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินพิสูจน์ได้ว่า มีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้น ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร ทั้ง นี้ให้นำมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2517 และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตามหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้น ปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็ให้ถือว่ามิใช่ค่าใช้จ่ายเพียงเท่าหลักฐานที่นำมาพิสูจน์”

นั่นคือ

1. เงินได้จากวิชาชีพอิสระ การประกอบโรคศิลป์ หักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร หรือหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 60

2. เงินได้จากวิชาชีพอื่นนอกจากการประกอบโรคศิลป์ หักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร หรือหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 30

2. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 7

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุน
ด้วยการจัดหาสัมภาระเป็นส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ พระราชกฤษฎีกาออกตามความ
ในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11)
พ.ศ. 2502 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(7) ดังนี้

"มาตรา 7 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 ยอมให้หัก
ค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาร้อยละ 70 เว้นแต่ผู้มีเงินได้จะแสดงหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินและ
พิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้น ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร ทั้งนี้
ให้นำมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2517 และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวล
รัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.
2502 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตามหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้น ปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้
ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็ให้ถือว่ามิใช่ค่าใช้จ่ายเพียงเท่า
หลักฐานที่นำมาพิสูจน์"

นั่นคือ กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ 2 วิธี คือ

ก. หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70 หรือ

ข. หักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร แต่ผู้มีเงินได้ต้องแสดงหลักฐานต่อเจ้า
พนักงานประเมินและพิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้น ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความ
จำเป็นและสมควร โดยค่าใช้จ่ายที่หักได้นั้นจะต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่กฎหมายยอมให้หักเป็น
ค่าใช้จ่ายได้ทั้งนี้ให้นำมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งจะได้ศึกษา
ต่อไปในภาษีเงินได้นิติบุคคล แต่ถ้าตามหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้น ปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้
ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็ให้ถือว่ามิใช่ค่าใช้จ่ายเพียงเท่า
หลักฐานที่นำมาพิสูจน์

7. เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 8

เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) ได้แก่เงินได้จากธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง และอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ในมาตรา 40(1) ถึง 40(7) พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมิน (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2502 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การหักค่าใช้จ่ายของเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(8) ดังนี้

"มาตรา 8 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 ยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาดังต่อไปนี้

(1) การเก็บค่าตั้งหรือค่าเกมจากการพนัน การแข่งขันหรือการเล่นต่างๆ	ร้อยละ 65
(2) ค่าถ่าย ล้างอัด หรือขยายรูป ภาพยนตร์ รวมทั้ง การขายส่วนประกอบ	ร้อยละ 70
(3) การทำกิจการคานเรือ อู่เรือ หรือซ่อมเรือที่มีใช้ซ่อมเครื่องจักร
เครื่องกล	ร้อยละ 70
(4) การทำรองเท้า และเครื่องหนังแท้ หรือหนังเทียม รวมทั้งการขายส่วน
ประกอบ	ร้อยละ 70
(5) การตัด เย็บ ถัก ปักเสื้อผ้า หรือสิ่งอื่นๆ รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	ร้อยละ 70
(6) การทำ ตกแต่ง หรือซ่อมแซมเครื่องเรือน รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	ร้อยละ 70
(7) การทำกิจการโรงแรมหรือภัตตาคาร หรือการปรุงอาหาร หรือเครื่องดื่ม
จำหน่าย	ร้อยละ 70
(8) การตัด ตัด แต่งผม หรือตกแต่งร่างกาย	ร้อยละ 70
(9) การทำสบู่ แชมพู หรือเครื่องสำอาง	ร้อยละ 70
(10) การทำวรรณกรรม	ร้อยละ 75
(11) การค้าเครื่องเงิน ทอง นาก เพชร พลอย หรืออัญมณีต่างๆ
รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	ร้อยละ 75

(12) การทำกิจการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล เฉพาะที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน รวมทั้งการรักษาพยาบาลและการ จำหน่ายยา	ร้อยละ 75
(13) การไม้หรือย่อยหิน	ร้อยละ 75
(14) การทำป่าไม้ ส่วนยาง หรือไม้ยืนต้น	ร้อยละ 80
(15) การขนส่ง หรือรับจ้างด้วยยานพาหนะ	ร้อยละ 80
(16) การทำบล็อก และตรา การรับพิมพ์ หรือเย็บสมุด เอกสาร รวมทั้งการขายส่วนประกอบ	ร้อยละ 80
(17) การทำเหมืองแร่	ร้อยละ 80
(18) การทำเครื่องตีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเครื่องตี	ร้อยละ 80
(19) การทำเครื่องกระเบื้อง เครื่องเคลือบ เครื่องซีเมนต์ หรือดินเผา	ร้อยละ 80
(20) การทำหรือจำหน่ายกระแสไฟฟ้า	ร้อยละ 80
(21) การทำน้ำแข็ง	ร้อยละ 80
(22) การทำกาว แป้งเปียกหรือสิ่งที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน และการทำแป้งชนิดต่างๆ ที่มีใช้เครื่องสำอาง	ร้อยละ 80
(23) การทำลูกโป่ง เครื่องแก้ว เครื่องพลาสติก หรือเครื่องยางสำเร็จรูป	ร้อยละ 80
(24) การซักรีด หรือย้อมสี	ร้อยละ 80
(25) การขายของนอกจากที่ระบุไว้ในข้ออื่นซึ่งผู้ขายมิได้เป็นผู้ผลิต	ร้อยละ 80
(26) รางวัลที่เจ้าของม้าได้จากการส่งม้าเข้าแข่ง	ร้อยละ 80
(27) การรับสินไถ่ทรัพย์สินที่ขายฝากหรือการได้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยเด็ดขาดจากการขายฝาก	ร้อยละ 85
(28) การรมยาง การทำยางแผ่น หรือยางอย่างอื่นที่มีใช้ยางสำเร็จรูป	ร้อยละ 85
(29) การฟอกหนัง	ร้อยละ 85
(30) การทำน้ำตาลหรือน้ำเกลือของน้ำตาล	ร้อยละ 85
(31) การจับสัตว์น้ำ	ร้อยละ 85
(32) การทำกิจการโรงเลื่อย	ร้อยละ 85
(33) การกลั่นหรือตีบน้ำมัน	ร้อยละ 85

(34) การให้เช่าซื้อสิ่งหาริมทรัพย์ที่ไม่เข้าลักษณะตามมาตรา 40(5) แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2502	ร้อยละ 85
(35) การทำกิจการโรงสีข้าว	ร้อยละ 85
(36) การทำเกษตรกรรมประเภทไม้ล้มลุกและธัญชาติ	ร้อยละ 85
(37) การอบหรือบ่มใบยาสูบ	ร้อยละ 85
(38) การเลี้ยงสัตว์ทุกชนิด รวมทั้งการขายวัตถุดิบที่ได้	ร้อยละ 85
(39) การฆ่าสัตว์จำหน่าย รวมทั้งการขายวัตถุดิบที่ได้	ร้อยละ 85
(40) การทำนาเกลือ	ร้อยละ 85
(41) การขายเรือกำปั่นหรือเรือมีระวางตั้งแต่หกตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป หรือแพ	ร้อยละ 85
(42) การขายที่ดินเงินผ่อนหรือการให้เช่าซื้อที่ดิน	ร้อยละ 61
(43) การแสดงของนักแสดงละคร ภาพยนตร์ วิทยุหรือโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือนักแสดงเพื่อความบันเทิงใดๆ (ก) สำหรับเงินได้ส่วนที่ไม่เกิน 300,000 บาท	ร้อยละ 60
(ข) สำหรับเงินได้ส่วนที่เกิน 300,000 บาท	ร้อยละ 40
การหักค่าใช้จ่ายตาม (ก) และ (ข) รวมกันต้องไม่เกิน 600,000 บาท	

เว้นแต่ผู้มีเงินได้จากกิจการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่ง แสดงหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมินและพิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้น ก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 21) พ.ศ. 2517 และมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2502 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าตามหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้น ปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้น ก็ให้ถือว่ามิใช่ค่าใช้จ่ายเพียงเท่าหลักฐานที่นำมาพิสูจน์"

“มาตรา 8 ทวิ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ.2496 ที่มีได้ระบุไว้ในมาตรา 8 ให้หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ทั้งนี้ให้นำมาตรา 65 ทวิและมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากรซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 16) พ.ศ.2502 มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อสังเกต

1. การขอหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรสำหรับเงินได้ประเภทที่ 5 ถึงประเภทที่ 8 ดังกล่าวมาข้างต้นนั้น รายจ่ายที่จะนำมาหักเป็นค่าใช้จ่ายได้ต้องมีลักษณะดังนี้

(1) เป็นค่าใช้จ่ายตามปกติ มีความเกี่ยวข้องและจำเป็นต่อการประกอบธุรกิจแต่ละประเภทหรือต่อเงินได้แต่ละชนิด

(2) เป็นจำนวนที่สมควรและเหมาะสมแก่กิจการ

(3) ไม่เป็นรายจ่ายที่กฎหมายห้ามมิให้หักเป็นรายจ่าย ซึ่งมีหลักเกณฑ์อยู่ในมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร

(4) ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานการหักค่าใช้จ่ายพร้อมที่จะให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้

2. การเลือกขอหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรนี้ ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกปฏิบัติได้ว่า ปีใดจะหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา หรือปีใดจะหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรก็ได้ นอกจากนี้ในปีภาษีเดียวกันเอง ผู้มีเงินได้ยังอาจหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาสำหรับเงินได้ประเภทหนึ่ง และหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรสำหรับเงินได้อีกประเภทหนึ่งได้ด้วย แต่เงินได้ประเภทและชนิดเดียวกัน หากเลือกหักค่าใช้จ่ายตามวิธีใดแล้ว จะต้องใช้วิธีเดียวกันสำหรับเงินได้ประเภทนั้นทั้งประเภท

3. เงินได้ประเภทที่ 8 กรณีขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ผู้มีเงินได้อาจเลือกเสียภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่ายแทนการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นตามหลักทั่วไปก็ได้ ซึ่งจะทำได้จะทำให้สามารถประหยัดภาษีได้

3.7 การหักค่าลดหย่อน

ค่าลดหย่อน เป็นเงินที่กฎหมายกำหนดให้หักออกจากเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว กฎหมายให้มีการหักค่าลดหย่อนได้อีกเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีตามสถานะของผู้มีเงินได้พึงประเมิน มาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้หักค่าลดหย่อนไว้ดังนี้

การหักลดหย่อน จึงหมายถึง รายการต่างๆ ที่กฎหมายได้กำหนดให้หักได้เพิ่มขึ้นหลังจากได้หักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้เสียภาษีก่อนนำเงินได้ที่เหลือซึ่งเรียกว่าเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รายการหักลดหย่อนกรณีต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1. การหักลดหย่อนในกรณีทั่วไป

1.1 ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท (ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน หรือไม่ก็ตาม)

1.2 สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

(1) สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ที่มีสิทธิหักลดหย่อน จะต้องเป็นสามีนหรือภริยา

ชอบด้วยกฎหมาย การสมรส ไม่ครบปีภาษีก็มีสิทธิหักลดหย่อนได้ เช่น จดทะเบียนสมรสระหว่างปีภาษี หรือตายในระหว่างปีภาษี ก็มีสิทธิหักลดหย่อนได้ 30,000 บาท

(2) สามีนหรือภริยาของผู้มีเงินได้ที่จะนำมาหักลดหย่อนจะต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินหรือมีแต่ไม่ได้แยกคำนวณภาษี ตัวอย่าง สามีนภริยาแต่งงานครบปีภาษีและต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ประเภทที่ 1 กรณีดังกล่าว ภริยาสามารถแยกคำนวณภาษีต่างหากจากสามีได้โดยชอบ ทั้งสามีนภริยาจึงไม่มีสิทธินำคู่สมรสมาหักลดหย่อนได้ แต่หากภริยามีเงินได้ประเภทอื่น (2-8) ให้

สามีนำเงินได้ของภริยามารวมคำนวณและมีสิทธินำคู่สมรสมาหัก ลดหย่อนได้

1.3 การหักลดหย่อนบุตร ให้หักสำหรับบุตรชอบด้วยกฎหมาย หรือบุตรบุญธรรมของผู้มี เงินได้ รวมทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ด้วยโดยมีเงื่อนไขว่าบุตรที่เกิดก่อนหรือ ในพ.ศ.2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรม ก่อน พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท บุตรที่เกิด หลัง พ.ศ.2522 หรือที่ได้รับเป็นบุตรบุญธรรมในหรือหลัง พ.ศ. 2522 คนละ 15,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 3 คน

การนับจำนวนบุตรให้นับเฉพาะ บุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตร ที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วย

การหักลดหย่อนสำหรับบุตร ให้หักได้เฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน 25 ปี และยังคงศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาเฉพาะภายในประเทศให้ลดหย่อนเพื่อการศึกษาได้ อีกคนละ 2,000 บาท หรือเป็น ผู้เยาว์ หรือศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถอันอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู แต่มิให้ หักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าวที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป โดยเงินได้ ดังกล่าวต้องไม่ใช่เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามมาตรา 42 ให้ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้

การหักลดหย่อนสำหรับบุตรดังกล่าว ให้หักได้ ตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีจะหักได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่ และในกรณีบุตรบุญธรรมนั้นให้หักลดหย่อนในฐานะบุตรบุญธรรมได้ในฐานะเดียว

1.4 เบี้ยประกันภัย ที่ผู้มีเงินได้จ่ายไปในปีภาษี สำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง โดยส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกิน 90,000 บาท ทั้งนี้ เฉพาะในกรณีที่กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร

ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้มีการประกันชีวิตและความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนได้ด้วยสำหรับเบี้ยประกันที่จ่ายสำหรับการประกันชีวิตของสามีหรือภริยานั้นตามเกณฑ์ข้างต้น

การฝากเงินออมเงินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว ก็อยู่ในข่ายที่จะขอหักลดหย่อนตามเกณฑ์นี้ได้ด้วย

1.5 เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท เป็นเงินที่ได้รับยกเว้นภาษี โดยนำจำนวนเงินส่วนที่เกินดังกล่าวหักจากเงินได้พึงประเมิน ก่อนหักค่าใช้จ่ายตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 490,000 บาท

ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ หักได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ และเมื่อรวมกับเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุน กบข. (ถ้ามี) แล้วไม่เกิน 500,000 บาท โดยต้องจ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท

1.6 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม จากการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้น ตามจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท ทั้งนี้ เฉพาะดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จ่ายตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2550 เป็นต้นไป โดยต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการดังนี้

(1) เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมจากผู้ประกอบกิจการในราชอาณาจักรเฉพาะที่กำหนดไว้ ได้แก่ ธนาคาร บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ นายจ้างซึ่งมีระเบียบเกี่ยวกับเงินกองทุนที่จัดสรรไว้เพื่อสวัสดิการแก่ลูกจ้าง บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัยตามกฎหมายว่าด้วยบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงินที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นิติบุคคลเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ที่เขารับช่วงสิทธิ์เป็นเจ้าของเงินกู้แทนกองทุนรวมดังกล่าว กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมาย ว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(2) เป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามสัญญากู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้ออาคารพร้อมที่ดิน หรือห้องชุดในอาคารชุด หรือเพื่อสร้างอาคารใช้อยู่อาศัยบนที่ดินของตนเองหรือบนที่ดินที่ตนเองมีสิทธิครอบครอง

(3) ต้องจำนองอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุด หรืออาคารพร้อมที่ดิน เป็นประกันการกู้ยืมเงินนั้น โดยมีระยะเวลาจำนองตามระยะเวลาการกู้ยืม

(4) ต้องใช้อาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดตาม(3)นั้นเป็นที่อยู่อาศัยในปีที่ได้รับยกเว้นภาษี แต่ไม่รวมถึงกรณีลูกจ้าง ซึ่งถูกนายจ้างส่งให้ไปปฏิบัติงานของนายจ้าง ณ ต่างถิ่น เป็นประจำหรือกรณีอาคารหรือห้องชุดดังกล่าวเกิดอศคภัย ภัยธรรมชาติ หรือภัยอันเกิดจากเหตุอื่น ทั้งนี้ เฉพาะที่มีใช้ความผิดของผู้มีเงินได้จนไม่อาจใช้อาคารหรือห้องชุดนั้นอยู่อาศัยได้

(5) กรณีผู้มีเงินได้มีอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดตาม (3) เป็นที่อยู่อาศัยในปีที่ขอหักลดหย่อนเกินกว่า 1 แห่ง ให้หักลดหย่อนได้ทุกแห่ง สำหรับอาคารหรือห้องชุดในอาคารชุดตาม (3)

(6) ให้หักลดหย่อนได้ตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีที่จะหักลดหย่อนได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

(7) กรณีผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันกู้ยืม ให้หักลดหย่อนได้ทุกคนโดยเฉลี่ยค่าลดหย่อนตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้ แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนที่จ่ายจริง และไม่เกิน 100,000 บาท

(8) กรณีสามีภริยาร่วมกันกู้ยืมโดยสามีหรือภริยามีเงินได้ฝ่ายเดียวให้หักลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้เต็มจำนวนตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(9) กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิหักลดหย่อนอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้สมรสกัน ให้ยังคงหักลดหย่อนได้ดังนี้

(ก) ถ้าความเป็นสามีภริยามีได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(ข) ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน และสามีภริยายื่นรายการโดยรวมคำนวณภาษี ให้หักลดหย่อนรวมกันตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

(ค) ถ้าความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน และภริยายื่นรายการโดยแยกคำนวณภาษี ให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้กึ่งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน 100,000 บาท

(10) กรณีมีการแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระหว่างผู้ให้กู้ตาม (1) ให้ยังคงหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมดังกล่าวข้างต้น ให้หมายความรวมถึง ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย หรือห้องชุดด้วย ทั้งนี้ เฉพาะ

ดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อชำระหนี้ส่วนที่ไม่เกินกว่าหนี้ที่ค้างชำระนั้น

ผู้มีเงินได้ต้องมีหนังสือรับรองตามแบบที่อธิบดีกำหนด จากผู้ให้กู้ยืม เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้มีการจ่ายดอกเบี้ยสำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อดำเนินการดังกล่าวนี้ด้วย

1.7 เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมตามจำนวนที่จ่ายจริง ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ซึ่งเป็นผู้ประกันตน จ่ายเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ข้างต้นและความเป็นสามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักลดหย่อนได้ด้วย สำหรับเงินสมทบของสามีหรือภริยาที่จ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมดังกล่าว ตามเกณฑ์ข้างต้น

1.8 ค่าลดหย่อนบิดามารดา กรณีผู้มีเงินได้และคู่สมรสที่มีเงินได้รวมคำนวณ ภาษี หรือคู่สมรสไม่มีเงินได้ อุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ผู้มีเงินได้และ คู่สมรสมีสิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา ได้คนละ 30,000 บาท ทั้งนี้ บิดาหรือมารดาของผู้มีเงินได้หรือคู่สมรส จะต้องออกหนังสือรับรองว่าบุตรคนใดคนหนึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูเพียงคนเดียว

1.9 เงินสนับสนุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ เงินที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุน การศึกษา มีสิทธิหักลดหย่อนได้ 2 เท่าของจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินคงเหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอื่น ๆ แล้ว

1.10 เงินบริจาค เมื่อหักลดหย่อนต่าง ๆ หมดแล้ว เหลือเท่าใดให้หักลดหย่อน ได้อีกสำหรับ เงินบริจาค เงินบริจาคที่หักค่าลดหย่อนได้นั้นผู้มีเงินได้ต้องบริจาคเป็นเงินให้แก่ การกุศลสาธารณะ โดยหักได้ เท่าจำนวนเงินที่จ่ายจริงแต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้ หลังจากหักค่าใช้จ่ายและหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ ข้างต้นแล้ว

การบริจาค ได้แก่

- (1) การบริจาคเงินให้แก่วัดวาอาราม สภากาชาดไทย สถานพยาบาล และสถานศึกษา ของทางราชการ หรือองค์การของรัฐบาล สถานศึกษาเอกชน สถานสาธารณกุศล และ กองทุนสวัสดิการภายในส่วนราชการ (ต้องเป็นองค์การสถานสาธารณกุศลตามที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา)
- (2) การบริจาคเงินให้แก่คณะกรรมการอำนวยการจัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อเฉลิมพระ

เกียรติสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องในวโรกาสพระชนมายุครบ 80 พรรษา

- (3) การบริจาคเงินให้แก่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีในโครงการปลูกป่าเทิดพระเกียรติเฉลิมฉลองพระชนมายุครบ 90 พรรษา
- (4) การบริจาคเงินให้แก่กองทัพอากาศในโครงการก่อสร้างพระมหาธาตุเจดีย์นภพลภูมิสิริฯ
- (5) การบริจาคเงินให้แก่กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา
- (6) การบริจาคเงินให้แก่กองทุนปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ 50
- (7) การบริจาคเงินให้แก่โครงการอาคารเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทรงครองสิริราชย์สมบัติครบ 50 ปี ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา
- (8) การบริจาคเงินให้แก่โครงการสืบสานพระราชปณิธาน "กาญจนาภิเษก"
- (9) การบริจาคเงินให้แก่โครงการรอยใจช่วยเยาวชนไทยในภาวะวิกฤต
- (10) การบริจาคเงินให้แก่โครงการโพธิ์ทองของชาวไทย
- (11) การบริจาคเงินให้แก่โครงการปลูกป่าชายเลนถาวรเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในวโรกาสทรงพระชนม์มายุ 72 พรรษา
- (12) การบริจาคเงินให้แก่ส่วนราชการที่จัดขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
- (13) การบริจาคเงินให้แก่กองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กองทุนส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม กองทุนคุ้มครองเด็ก และกองทุนพัฒนากีฬาแห่งชาติ
- (14) การบริจาคเงินเพื่อการศึกษา ให้แก่การศึกษาแห่งประเทศไทยเพื่อส่งเสริมการศึกษาคณะกรรมการกีฬาจังหวัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมกีฬาในจังหวัด สำนักงานพัฒนาการศึกษาและนันทนาการเพื่อการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียน หรือสมาคมกีฬาสมัครเล่น
- (15) การบริจาคเงินให้แก่ส่วนราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาดภัย อัคคีภัย หรือภัยธรรมชาติอื่น
- (16) การบริจาคเงินให้แก่ส่วนราชการหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากธรณีพิบัติภัย เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ.2547 ในพื้นที่จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ภูเก็ต ระนอง และสตูล

2. การหักลดหย่อนในกรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ ถ้าความเป็นสามีภริยา

ได้มีอยู่ตลอดปีภาษี การหักลดหย่อนผู้มีเงินได้และสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ให้หักลดหย่อนรวมกันได้ 60,000 บาท แต่ถ้าความเป็นสามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี หรือภริยาแยกคำนวณเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ต่างหากจากสามี ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ 30,000 บาท และสำหรับการหักลดหย่อนบุตรและค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้อื่น ๆ ให้ต่างฝ่ายต่างหักได้กึ่งหนึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกรณีเฉพาะในปีภาษีนั้น

3. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย การหักลดหย่อน

ผู้มีเงินได้และสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ บุตร และการศึกษาของบุตรของผู้มีเงินได้

4. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี ให้หัก

ลดหย่อนได้เสมือนผู้ตายมีชีวิตอยู่ตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

5. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ให้หักลดหย่อน

สำหรับผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

6. การหักลดหย่อนในกรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่

มิใช่นิติบุคคล ให้หัก ลดหย่อนสำหรับผู้มีเงินได้แก่ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในประเทศไทยคนละ 30,000 บาท แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท

3.8 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประมวลรัษฎากร มาตรา 48 (1) และ (2)

กำหนดการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ดังนี้

“มาตรา 48 เงินได้พึงประเมินต้องเสียภาษีเงินได้ดังต่อไปนี้

(1) เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักตามมาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 47 หรือมาตรา 57 เบื้องแล้ว เหลือเท่าใดเป็นเงินได้สุทธิ ต้องเสียภาษีในอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้ท้ายหมวดนี้

(2) สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตาม (1) ให้เสียภาษีไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน

การนับจำนวนเงินได้พึงประเมินตาม (2) ไม่รวมถึงเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)

(3) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ก) และ (ข) ดังต่อไปนี้

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืม เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(ข) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

(ค) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยจะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(4) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ เฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40(8) ที่ได้รับจากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ดังต่อไปนี้

(ก) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับจากการให้โดยเสนหาให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิแล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ให้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใด ให้คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใดให้คุณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินภาษีที่ต้องเสีย

(ข) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางอื่นนอกจาก (ก) ให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา เหลือเท่าใดถือเป็นเงินได้สุทธิ แล้วหารด้วยจำนวนปีที่ถือครองได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใด ให้คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ได้เท่าใด ให้คุณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเงินภาษีที่ต้องเสีย

ในกรณีที่เสียภาษีโดยไม่นำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) เมื่อคำนวณภาษีแล้ว ต้องเสียไม่เกินร้อยละ 20 ของราคาขาย

ในกรณีที่เสียภาษีโดยนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ให้หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50 ของเงินได้ตาม (ก) หรือตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาตาม (ข) แล้วแต่กรณีเหลือเท่าใดนำไปรวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่น

คำว่า "จำนวนปีที่ถือครอง" ใน (ก) หรือ (ข) หมายถึง จำนวนปีนับตั้งแต่ปีที่ได้กรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ถึงปีที่โอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์นั้นถ้าเกินสิบปีให้นับเพียงสิบปีและเศษของปีให้นับเป็นหนึ่งปี

(5) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีโดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้ สำหรับเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งได้คำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงาน และได้จ่ายตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยให้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวหักค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนเท่ากับ 7,000 บาท คุณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน แต่ไม่เกินเงินได้พึงประเมิน เหลือเท่าใดให้หักค่าใช้จ่ายอีกร้อยละ 50 ของเงินที่เหลือนั้น แล้วคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้

ในกรณีเงินได้พึงประเมินดังกล่าวจ่ายในลักษณะเงินบำเหน็จจำนวนหนึ่งและเงินบำนาญอีกจำนวนหนึ่ง ให้ถือว่าเฉพาะเงินที่จ่ายในลักษณะเงินบำเหน็จเป็นเงินซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน และให้ลดค่าใช้จ่ายจำนวน 7,000 บาท ลงเหลือ 3,500 บาท

จำนวนปีที่ทำงานตามวรรคหนึ่ง ในกรณีเงินบำเหน็จหรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ทางราชการจ่าย ให้ถือจำนวนปีที่ใช้เป็นเกณฑ์คำนวณเงินบำเหน็จหรือเงินอื่นในลักษณะเดียวกันนั้นตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของทางราชการ

ในการคำนวณจำนวนปีที่ทำงาน นอกจากกรณีตามวรรคสามเศษของปีถ้าถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ถือเป็นหนึ่งปี ถ้าไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบสามวันให้ปัดทิ้ง

ถ้าภาษีเงินได้ที่เจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินแล้วมีจำนวนต่ำกว่า 5 บาทเป็นอันไม่ต้องเรียกเก็บ"

**การคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) และ (2) แยกพิจารณาได้ 2 วิธีคือ
วิธีที่ 1**

นำเงินได้พึงประเมินหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และหักค่าลดหย่อนแล้ว เหลือเป็นเงินได้สุทธิเท่าใด นำเงินได้สุทธิไปคำนวณภาษีเงินได้ที่ต้องเสียตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้เป็นภาษีแล้วหักด้วยเครดิตภาษี (ถ้ามี) ได้เป็นภาษีที่ต้องชำระ ตามวิธีที่ 1

อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นดังนี้

ขั้นที่ 1 เงินได้สุทธิตั้งแต่	1 - 100,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ	5
ขั้นที่ 2 เงินได้สุทธิตั้งแต่	100,001 - 500,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ	10
ขั้นที่ 3 เงินได้สุทธิตั้งแต่	500,001 - 1,000,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ	20
ขั้นที่ 4 เงินได้สุทธิตั้งแต่	1,000,001 - 4,000,000 บาท	อัตราภาษีร้อยละ	30
ขั้นที่ 5 เงินได้สุทธิตั้งแต่	4,000,001 บาทขึ้นไป	อัตราภาษีร้อยละ	37

การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนไม่เกิน 150,000 บาท มีผลใช้บังคับสำหรับเงินได้สุทธิที่เกิดขึ้นในปีพ.ศ. 2551 เป็นต้นไป (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551)

นั่นหมายถึง

	ช่วงเงินได้สุทธิ แต่ละขั้น	อัตราภาษี ร้อยละ	ภาษีแต่ละขั้น เงินได้สุทธิ	ภาษีสะสม สูงสุดของขั้น
	1 - 150,000	150,000	ได้รับยกเว้น	-
	150,001 - 500,000	350,000	10	35,000

500,001 - 1,000,000	500,000	20	100,000	135,000
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30	900,000	1,035,000
4,000,001 บาทขึ้นไป		37		

วิธีที่ 2

นำเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) ถึง 40(8) มารวมกันโดยไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนใดๆ (ไม่รวมเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และเงินได้ที่ได้รับการยกเว้น เช่น มาตรา 42 เป็นต้น) ซึ่งถ้ารวมเงินได้พึงประเมินทุกประเภท (ตามมาตรา 40(2) ถึง 40(8) รวมกันได้ตั้งแต่ 60,000 บาท ขึ้นไป ให้คิดอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมินรวมโดยไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนนั้น ผลลัพธ์ที่ได้เป็นภาษีที่ต้องชำระ ตามวิธีที่ 2

ภาษีที่คำนวณได้ตามวิธีที่ 1 และวิธีที่ 2 วิธีใดให้จำนวนภาษีที่ต้องเสียมากกว่ากัน ก็ให้เลือกเสียภาษีจากยอดภาษีตามวิธีที่ให้ภาษีเป็นจำนวนเงินที่มากกว่านั้น ทั้งนี้ต้องแสดงการคำนวณภาษีทั้งสองวิธีในแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย

วิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมิน	XXXX
หัก ค่าใช้จ่าย	XXXX
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย	XXXX
หัก ค่าลดหย่อน	XXXX
เงินได้สุทธิ	XXXX
ภาษีที่ต้องเสีย (ตามอัตราภาษีเงินได้)	XXXX
หัก เครดิตภาษี (ถ้ามี)	XXXX
ภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม/หรือขอคืน	XXXX

วิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมินทุกประเภท (ยกเว้นประเภทที่ 1) รวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป
คำนวณภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดรวมของเงินได้พึงประเมินโดยไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายและ
ค่าลดหย่อน

ตัวอย่างที่ 9

นาย ก. และนาง ข. สามีมภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย มีบุตรด้วยกัน 3 คน อายุ 10 ปี 6 ปี และ 4 ปี
ตามลำดับ บุตรทุกคนกำลังศึกษาอยู่ โดยบุตรคนที่ 1 มีเงินปันผลจากบริษัท จำนวน 2,100
บาท

นาย ก. มีรายได้และรายจ่ายในระหว่างปีภาษี พ.ศ. 2551 ดังนี้

รายรับ	รายจ่าย
1. เงินเดือนทั้งปี 200,000 บาท	1. เงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 8,000 บาท
2. ค่านายหน้าขายที่ดิน 50,000 บาท	2. ค่าเบี้ยประกันชีวิตอายุกรมธรรม์ 20 ปี 15,000 บาท
3. เงินค่าเช่าบ้าน 60,000	3. ดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อที่อยู่อาศัย 9,000 บาท
4. เงินได้จากการรับเหมา 100,000 บาท	4. บริจาคเงินให้วัด 30,000 บาท

นาง ข. มีรายได้และรายจ่ายในระหว่างปีภาษี พ.ศ. 2551 ดังนี้

รายรับ	รายจ่าย
1. เงินเดือนทั้งปี 250,000 บาท	1. เงินสะสมเข้ากองทุนประกันสังคม 2,000 บาท
2. ค่านายหน้าขายบ้าน 50,000 บาท	2. บริจาคเงินให้สภาการศึกษาไทย 5,000 บาท
3. เงินจากการเปิดร้านตัดเสื้อ 100,000 บาท	

การยื่นแบบแสดงการเสียภาษีแยกต่างหากจากกัน

นาย ก.

เงินได้พึงประเมิน

เงินเดือน	200,000		
ค่านายหน้า(ที่ดิน)	50,000		
เงินได้จากการรับเหมา	100,000		
เงินได้จากการให้เช่าบ้าน	60,000		
เงินปันผล (บุตร) 2,100			
เครดิต เงินปันผล <u>900</u>	3,000		
ค่านายหน้าขายบ้าน	50,000		
เงินได้จากร้านตัดเสื้อ	<u>100,000</u>	563,000	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย			
ม. 40(1)+(2)	60,000		
ค่าเช่าบ้าน	18,000		
เงินได้จากการรับเหมา	70,000		
ค่านายหน้าภรรยา (แบ่งเฉลี่ย)	10,000		
จากเงินได้ของร้านตัดเสื้อ	70,000	<u>228,000</u>	บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย		335,000	บาท

หัก ค่าลดหย่อน

ตนเอง	30,000		
บุตรคนที่ 1	8,500		
บุตรคนที่ 2	8,500		
บุตรคนที่ 3	8,500		
เงินสะสมสำรองเลี้ยงชีพ	8,000		
ค่าเบี้ยประกันชีวิต	15,000		
ดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อที่อยู่อาศัย	4,500		
เงินบริจาค	25,200	108,200	บาท
เงินได้สุทธิ		226,800	บาท

ภาษีที่คำนวณได้	7,680	บาท
<u>หัก</u> เครดิตภาษี	<u>900</u>	บาท
ภาษีที่ต้องชำระให้กรมสรรพากร	6,780	บาท

นาง ข.

เงินได้พึงประเมิน

เงินเดือน 250,000 บาท

หัก ค่าใช้จ่าย

ม. 40(1) 50,000 บาท

เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย 200,000 บาท

หัก ค่าลดหย่อน

ตนเอง 30,000

บุตรคนที่ 1 8,500

บุตรคนที่ 2 8,500

บุตรคนที่ 3 8,500

ดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อที่อยู่อาศัย 4,500

เงินสมทบกองทุนประกันสังคม 2,000

บริจาคเงินให้สหภาพชาติไทย 5,000 67,000 บาท

เงินได้สุทธิ 133,000 บาท

ภาษีที่คำนวณได้ - บาท

ภาษีที่ต้องชำระให้กรมสรรพากร - บาท

การยื่นแบบแสดงการเสียภาษีรวมกัน (ยื่นในนามของสามี)

เงินได้พึงประเมิน

เงินเดือน 200,000

เงินเดือน 250,000

ค่านายหน้า (ที่ดิน)	50,000		
เงินได้จากการรับเหมา	100,000		
เงินได้จากการให้เช่าบ้าน	60,000		
เงินปันผล (บุตร)	2,100		
เครดิต เงินปันผล	<u>900</u>	3,000	
ค่านายหน้าขายบ้าน	50,000		
เงินได้จากร้านค้าตัดเสื้อ	<u>100,000</u>	813,000	บาท
<u>หัก</u> ค่าใช้จ่าย			
ม. 40(1)+(2)	120,000		
ค่าเช่าบ้าน	18,000		
เงินได้จากการรับเหมา	70,000		
จากเงินได้ของร้านค้าตัดเสื้อ	70,000	<u>278,000</u>	บาท
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย		535,000	บาท
<u>หัก</u> ค่าลดหย่อน			
ตนเอง	30,000		
นาง ข.	30,000		
บุตรคนที่ 1	17,000		
บุตรคนที่ 2	17,000		
บุตรคนที่ 3	17,000		
เงินสะสมสำรองเลี้ยงชีพ	8,000		
ค่าเบี้ยประกันชีวิต	15,000		
ดอกเบี้ยเงินกู้ซื้อที่อยู่อาศัย	9,000		
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	2,000		
เงินบริจาค	35,000	198,000	บาท
เงินได้สุทธิ		337,000	บาท
ภาษีที่คำนวณได้		18,700	บาท

หัก เครดิตภาษี	900	บาท
ภาษีที่ต้องชำระให้กรมสรรพากร	17,800	บาท

3.9 วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ประมวลรัษฎากร มาตรา 50 กำหนดวิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

" มาตรา 50 ให้บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคลผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 หักภาษีเงินได้ไว้ทุกคราวที่จ่ายเงินได้พึงประเมินตามวิธีดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ให้คูณเงินได้พึงประเมินที่จ่ายด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย เพื่อให้ได้จำนวนเงินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี แล้วคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใดให้หารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้หักเป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

ถ้าการหารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายตามความในวรรคก่อนไม่ลงตัว เหลือเศษเท่าใดให้เพิ่มเงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้ยอดเงินภาษีที่หักรวมทั้งปีเท่ากับจำนวนภาษีที่จะต้องเสียทั้งปี

ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งได้คำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงานและได้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้คำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48(5) เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้หักเป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) นอกจากที่ระบุไว้ในวรรคสาม ที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

(2) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) และ (4) ให้คำนวณหักตามอัตราภาษีเงินได้ เว้นแต่

(ก) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) และ (4) นอกจากที่ระบุไว้ใน (ข)(ค)(ง) และ (จ) ที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

(ข) ในกรณีเงินได้พึงประเมินที่ระบุในมาตรา 48(3)(ก) และ (ค) ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

(ค) ในกรณีเงินได้พึงประเมินที่ระบุในมาตรา 48 (3) (ข) ให้ถือว่าผู้ออกตัวเงินผู้ออกตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือนิติบุคคลผู้โอนตัวเงินหรือตราสารดังกล่าว ให้แก่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ตามส่วนนี้ เป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมิน และให้เรียกเก็บภาษีเงินได้จากผู้มีเงินได้ในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้และให้ถือว่าภาษีที่เรียกเก็บนั้นเป็นภาษีที่หักไว้

(ง) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ก) ที่มีได้ระบุใน (ข) และ (ค) แห่งมาตรานี้ ถ้าผู้จ่ายเงินได้มิใช่เป็นนิติบุคคล และจ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ไม่ต้องหักภาษีตามมาตรา

(จ) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้

(3) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5) และ (6) ที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้

(4) นอกจากกรณีตาม (5) ในกรณีผู้จ่ายเงินตามมาตรานี้เป็นรัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)(7) หรือ (8) แต่ไม่รวมถึงการจ่ายค่าซื้อพืชผลทางการเกษตรให้กับผู้รับรายหนึ่งๆ มีจำนวนรวมกันทั้งสิ้นตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปแม้การจ่ายนั้นจะได้แบ่งจ่ายครั้งหนึ่งๆ ไม่ถึง 10,000 บาทก็ดี ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 1 ของยอดเงินได้พึงประเมินแต่เฉพาะเงินได้ในการประกวดหรือแข่งขัน ให้คำนวณหักตามอัตรากำหนด

(5) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เฉพาะที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งขายอสังหาริมทรัพย์ ให้คำนวณหักดังต่อไปนี้

(ก) สำหรับสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก หรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับ
จาก

การให้โดยเสนหาให้คำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48(4)(ก) เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้หัก
เป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

(ข) สำหรับสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางอื่นนอกจาก (ก) ให้หัก
ค่าใช้จ่าย

เป็นการเหมาะตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา แล้วคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48(4)(
ข) เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้หักเป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

(6) ในกรณีการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในสังหาริมทรัพย์โดยไม่มี
ค่าตอบแทนให้ผู้โอนหักภาษีตามเกณฑ์ใน (5) โดยถือว่าผู้โอนเป็นผู้จ่ายเงินได้”

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แบ่งได้ 3 วิธีคือ

1. การเสียภาษีเงินได้โดยการถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย
2. การเสียภาษีเงินได้โดยการยื่นแบบแสดงรายการประเมินตนเอง
3. การเสียภาษีเงินได้โดยเจ้าพนักงานประเมินเรียกเก็บ

1. การเสียภาษีเงินได้โดยการถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย หมายถึง ภาษีที่กฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายเงินได้
มีหน้าที่หักหรือกั้นเงินส่วนหนึ่ง ซึ่งผู้จ่ายเงินได้จ่ายให้แก่ผู้รับเงิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่
ประมวลรัษฎากรกำหนด ซึ่งผู้หักเงินได้หรือภาษี ณ ที่จ่ายมีหน้าที่ต้องนำภาษีที่หักไว้ดังกล่าว
ส่งให้แก่กรมสรรพากร ทั้งนี้เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระในการชำระภาษีของผู้มีเงินได้ ที่จะไม่
ต้องเสียภาษีเงินได้ในคราวเดียวกันจำนวนมากๆ เมื่อถึงกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสีย
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี อีกทั้งกรมสรรพากรยังได้รับรายได้จากภาษีเงินได้บุคคล
ธรรมดาเป็นประจําอย่างสม่ำเสมอ

ภาษีเงินได้ที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย กฎหมายถือเป็นเครดิตภาษีของผู้เสียภาษี เมื่อถึงกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ภาษีที่ต้องเสียทั้งสิ้นเท่าใด สามารถนำภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายไว้มาหักออก ถ้าถูกหักภาษีไว้น้อยกว่าจำนวนที่ต้องชำระ ผู้มีเงินได้ต้องเสียภาษีเพิ่มเติมให้ครบตามจำนวนภาษีที่ต้องเสีย ในทางตรงข้าม ถ้าถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายเกินกว่าภาษีที่ต้องชำระ ผู้มีเงินได้สามารถขอคืนเงินภาษีที่ถูกหักไว้เกินได้

การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายแบ่งได้ 2 ประเภทคือ

- (1) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50
- (2) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 3 เตรส

- (1) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50

กำหนดให้บุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัท สมาคม หรือคณะบุคคล ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 หักภาษีเงินได้ไว้ทุกคราวที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน ซึ่งมีอยู่ 6 กรณีคือ

- (ก) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2)
- (ข) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) และ (4)
- (ค) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5) และ (6)
- (ง) กรณีผู้จ่ายเงินได้เป็นรัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ซึ่งจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)(7) หรือ (8) มีจำนวนรวมทั้งสิ้นตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป

(จ) กรณีเงินได้ตามมาตรา 40(8) เฉพาะที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งขายอสังหาริมทรัพย์
(ฉ) กรณีการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มี
คำตอบแทน

- (ก) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2)

การหักภาษี ณ ที่จ่ายซึ่งเป็นเงินได้ประเภทที่ 1 และ 2 ประมวลรัษฎากร มาตรา 50 กำหนดไว้ดังนี้

"มาตรา 50(1) ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ให้คุณเงินได้พึงประเมินที่จ่ายด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย เพื่อให้ได้จำนวนเงินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี แล้วคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใดให้หารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้หักเป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

ถ้าการหารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายตามความในวรรคก่อนไม่ลงตัว เหลือเศษเท่าใดให้เพิ่มเงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้ยอดเงินภาษีที่หักรวมทั้งปีเท่ากับจำนวนภาษีที่จะต้องเสียทั้งปี

ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งได้คำนวณจ่ายจากระยะเวลาที่ทำงานและได้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด ให้คำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48(5) เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด ให้หักเป็นเงินภาษีไว้เท่านั้น

ในกรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) นอกจากที่ระบุไว้ในวรรคสาม ที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15.0 ของเงินได้"

คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 96/2543 เรื่องการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ได้วางแนวทางปฏิบัติดังนี้

ข้อ 1 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ไม่รวมถึงเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) ให้คำนวณหาจำนวนเงินได้พึงประเมินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี โดยให้นำเงินได้พึงประเมินที่จ่ายแต่ละคราวคูณด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย (ต่อปี) ดังนี้

- (ก) กรณีจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน ให้คูณด้วย 12
- (ข) กรณีจ่ายค่าจ้างเดือนละ 2 ครั้ง ให้คูณด้วย 24
- (ค) กรณีจ่ายค่าจ้างเป็นรายสัปดาห์ ให้คูณด้วย 52

การจ่ายเงินได้พึงประเมินให้แก่ผู้มีเงินได้ซึ่งเข้าทำงานระหว่างปี ให้คูณเงินได้พึงประเมินที่จ่ายแต่ละคราวในปีที่เข้าทำงานด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่ายจริงสำหรับปีนั้น เช่น เข้าทำงานวันที่ 1 เมษายน และกำหนดจ่ายค่าจ้างเป็นรายเดือน จำนวนคราวที่จะต้องจ่ายสำหรับปีที่เข้าทำงานจะเท่ากับ 9

(2) ให้นำจำนวนเงินได้พึงประเมินเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปีตาม (1) มาคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร กล่าวคือ นำมาหักค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อน และคำนวณภาษีตามบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นเงินภาษีทั้งสิ้น

การคำนวณหักค่าลดหย่อน ให้คำนวณตามที่มีผู้มีเงินได้แจ้งไว้พร้อมกับแนบสำเนาหลักฐานแสดงสิทธิในค่าลดหย่อนตามแบบ ล.ย.0 1(แบบแจ้งรายการเพื่อการหักลดหย่อน) ทั้งนี้ ให้คำนวณหักค่าลดหย่อนได้ตามที่มีผู้มีเงินได้แจ้งไว้ตั้งแต่ต้นปีที่เริ่มหักภาษี ณ ที่จ่าย ไม่ว่าจะจ่ายค่าลดหย่อนนั้นในเดือนใดของปีก็ตาม เว้นแต่ค่าลดหย่อนเงินบริจาคให้คำนวณหักได้เมื่อมีการจ่ายเงินบริจาคจริงเท่านั้น

กรณีผู้มีเงินได้ได้แจ้งเปลี่ยนแปลงรายการค่าลดหย่อนระหว่างปี ให้คำนวณหักค่าลดหย่อนตามที่มีผู้มีเงินได้ได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้น

(3) ให้นำจำนวนเงินภาษีทั้งสิ้นที่คำนวณได้ตาม (2) มาหารด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย (ต่อปี) ตาม (1) ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใด ให้หักเป็นเงินภาษี ณ ที่จ่าย ในแต่ละคราวที่จ่ายเงินนั้น

ถ้าการหารด้วยจำนวนคราวไม่ลงตัวเหลือเศษเท่าใด ให้เพิ่มเงินเท่าจำนวนที่เหลือเศษนั้นรวมเข้ากับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในปีนั้น เพื่อให้ยอดเงินภาษีที่หักรวมทั้งปีเท่ากับจำนวนภาษีที่ต้องเสียทั้งปี

(4) กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินได้พึงประเมินที่จ่ายระหว่างปี ให้
คำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่ายใหม่ทุกคราวตามวิธีการตาม (1) - (3)

(5) กรณีมีการจ่ายเงินพิเศษเป็นครั้งคราวระหว่างปี เช่น ค่าล่วงเวลา เงิน
โบนัส ให้นำเงินพิเศษนั้นคูณด้วยจำนวนคราวที่จะต้องจ่าย (ต่อปี) เพื่อหาจำนวนเงินพิเศษ
เสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี และให้นำมารวมเข้ากับเงินได้พึงประเมินที่จ่ายตามปกติที่คำนวณได้
เสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี แล้วคำนวณภาษีใหม่ตามที่กล่าวตาม (2) เป็นเงินภาษีทั้งสิ้นเท่าใด
ให้นำภาษีที่คำนวณจากเงินได้พึงประเมินที่จ่ายตามปกติทั้งปี (ก่อนจ่ายเงินพิเศษ) หักออกได้
ผลลัพธ์เป็นเงินภาษีหัก ณ ที่จ่ายสำหรับเงินเพิ่มพิเศษซึ่งจ่ายเป็นครั้งคราวนั้น แล้วให้นำมารวม
กับภาษีหัก ณ ที่จ่าย สำหรับเงินที่จ่ายตามปกติในคราวนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จะเป็นเงินภาษีที่ต้อง
หัก ณ ที่จ่ายทั้งสิ้นในคราวที่มีการจ่ายเงินพิเศษนั้น

(6) กรณีมีการจ่ายเงินได้พึงประเมินที่ไม่สามารถคำนวณหาจำนวนคราวที่
จะต้องจ่าย (ต่อปี) ให้คำนวณภาษีจากเงินได้พึงประเมินที่จ่ายแต่ละคราวตามเกณฑ์ในมาตรา
48(1) แห่งประมวลรัษฎากร ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใด ให้หักเป็นเงินภาษีนำส่งไว้เท่านั้น หาก
คำนวณแล้วไม่มีเงินภาษีที่ต้องเสียก็ไม่ต้องหัก ในปีเดียวกันนี้ถ้ามีการจ่ายเงินได้พึงประเมินให้
ผู้รับรายเดียวกันนี้อีก ให้นำเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในครั้งแรกมารวมกับเงินได้พึงประเมินที่
จ่ายในครั้งที่สองแล้วคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร
เช่นเดียวกับ

การคำนวณครั้งแรก หากคำนวณแล้วไม่มีภาษีที่ต้องเสียก็ไม่ต้องหัก ถ้าได้ผลลัพธ์เป็นเงิน
เท่าใดให้นำเงินภาษีที่หักและนำส่งไว้แล้ว (ถ้ามี) มาเครดิตออก เหลือเท่าใดจึงหักเป็นเงินภาษี
และนำส่งไว้เท่านั้น ถ้ามีการจ่ายเงินได้พึงประเมินในครั้งที่สามและครั้งต่อไป ก็ให้คำนวณ
ตามวิธีดังกล่าวนี้ทุกครั้งที่ไป

(7) กรณีนายจ้างออกเงินค่าภาษีแทนให้ลูกจ้างสำหรับเงินเดือนหรือ
ค่าจ้าง

ที่ลูกจ้างได้รับในปีใด โดยลูกจ้างไม่ต้องรับภาระในการเสียภาษีด้วยตนเอง ให้นำเงินค่าภาษีที่
นายจ้างออกแทนให้ไปรวมกับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับในปีนั้น แล้วคำนวณภาษีตาม

เกณฑ์ในมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร จนกว่าจะไม่มีเงินค่าภาษีที่นายจ้างต้องออกแทนให้อีก

(8) กรณีนายจ้างออกเงินค่าภาษีแทนให้ลูกจ้าง สำหรับเงินเดือนหรือค่าจ้างเป็นจำนวนที่แน่นอน เช่น เท่ากับจำนวนภาษีที่จะต้องชำระให้นำเงินค่าภาษีที่นายจ้างออกแทนให้ไปรวมกับเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ลูกจ้างได้รับในปีนั้นแล้วคำนวณภาษีตามเกณฑ์ในมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร

ข้อ 2 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในเดือนธันวาคมซึ่งเป็นเงินภาษีที่จะต้องหักไว้เป็นครั้งสุดท้ายในปีนั้น ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินมีสิทธิที่จะคำนวณภาษีเพื่อให้อุดเงินภาษีที่หักเมื่อรวมแล้วเท่ากับจำนวนภาษีที่ผู้มีเงินได้จะต้องเสียภาษีทั้งสิ้น โดยนำจำนวนภาษีที่ได้หักและนำส่งไว้แล้วมาหักออกจากภาษีที่ต้องเสียทั้งสิ้น ได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใดให้หักและนำส่งไว้เท่านั้น เช่น

นาย ก. มีเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษีทั้งปีจำนวน 20,140 บาท ซึ่งจะต้องถูกหักภาษีไว้เดือนละ 1,678.33 บาท ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินได้หักภาษี (คำนวณตามข้อ 1) และนำส่งไว้เดือนละ 928.33 บาท เป็นเวลา 9 เดือน (มกราคม-กันยายน) และเดือนละ 4,315 บาท เป็นเวลา 2 เดือน (ตุลาคม-พฤศจิกายน) รวมเป็นเงินภาษีที่หักและนำส่งไว้แล้ว = $(928.33 \times 9) + (4,315 \times 2) = 16,984.97$ บาท เหลือภาษีที่จะต้องหักและนำส่งในเดือนธันวาคม = $20,140 - 16,984.97 = 3,155.03$ บาท

ข้อ 3 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในเดือนสุดท้ายที่ผู้มีเงินได้ออกจากงานระหว่างปี ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินมีสิทธิที่จะคำนวณภาษี เพื่อให้เงินภาษีที่หักไว้ถูกต้องครบถ้วนตามรายการค่าลดหย่อนที่แท้จริงตามหลักฐานที่ผู้มีเงินได้นำมาแสดงโดยนำเงินภาษีที่หักไว้ไม่ครบถ้วนหรือเกินในเดือนก่อนๆ มารวมหรือหักกับภาษีที่ต้องหัก ณ ที่จ่ายไว้ครั้งสุดท้ายนั้นได้ผลลัพธ์เป็นเงินเท่าใด ให้หักและนำส่งไว้เท่านั้น เช่น

นาย ก. ถูกหักภาษีไว้เดือนละ 928.33 บาท (ตามรายการค่าลดหย่อนที่ได้แจ้งไว้ต่อผู้จ่ายเงินได้พึงประเมิน) เป็นเวลา 5 เดือน นาย ก. ลาออกจากงานในเดือนต่อมา เมื่อผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินคำนวณภาษี ตามรายการค่าลดหย่อนที่แท้จริงในเดือนสุดท้ายที่ออกจากงาน ได้ผลลัพธ์เป็นเงินภาษีที่ต้องหักเดือนละ 1,008.33 บาท ภาษีที่หักไว้ไม่ครบ เท่ากับ $(1,008.33 - 803.33) \times 5 = 625$ บาท จึงต้องหักภาษีและนำส่งในเดือนสุดท้ายนั้น เท่ากับ $803.33 - 625 = 178.33$ บาท (กรณีถูกหักภาษีในแต่ละเดือนไว้เกิน)

ข้อ 4 การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในเดือนอื่นนอกจากกรณีตามข้อ 2 และข้อ 3 ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินยังคงต้องคำนวณภาษี และหัก ตามมาตรา 50 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ตามที่กล่าวในข้อ 1 ตัวอย่างการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย กรณีการจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 96/2543

ตัวอย่างที่ 10

กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินเป็นรายเดือน เดือนละเท่ากัน ตลอดปี ตามข้อ 1 (1) (2) (3)

ปีภาษี 2542 นาย ก. ได้รับเงินเดือน เดือนละ 30,000 บาท นาย ก. ได้แจ้งสถานะการหักลดหย่อนไว้ดังนี้ ภรรยาไม่มีเงินได้ และบุตรกำลังศึกษา 2 คน ต้องจ่ายเบี้ยประกันชีวิตในเดือนกรกฎาคม 2542 จำนวน 9,600 บาท และต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้ออาคารที่อยู่อาศัยที่จะต้องจ่ายทั้งปี จำนวน 13,200 บาท ผู้จ่ายเงินได้ ต้องคำนวณหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและนำส่งแต่ละเดือน ดังนี้

วิธีคำนวณ		
เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี	360,000	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000	บาท
คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	300,000	บาท

หัก	ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000		
	ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000		
	ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000		
	ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	9,600		
	ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	113,600	บาท
	คงเหลือเงินได้สุทธิ		186,400	บาท
	ภาษีเงินได้ทั้งปี		11,140	บาท
	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละเดือน 11,140/12		928.33	บาท
	เหลือเศษ		0.003	บาท
	จำนวนเงินที่เหลือเศษให้รวมกับเงินภาษีที่จะต้องหักไว้ครั้งสุดท้ายในเดือนธันวาคม			
	$928.33 + (0.003 \times 12)$		928.37	บาท
	สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของนาย ก. ในกรณีนี้ดังนี้			
	เดือนมกราคม ถึง พฤศจิกายน เดือนละ		928.33	บาท
	เดือนธันวาคม		928.37	บาท

ตัวอย่างที่ 11

กรณีมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินได้พึงประเมินที่จ่ายระหว่างปีภาษี ตามข้อ 1 (4) และการคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย เดือนธันวาคมตามข้อ 2

จากตัวอย่างที่ 10 ถ้านาย ก. ได้รับเงินเดือนตั้งแต่เดือนตุลาคม 2542 เดือนละ 60,000 บาท ผู้จ่ายเงินได้ต้องคำนวณหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนี้

วิธีคำนวณ

	เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี	720,000	บาท
หัก	ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000	บาท
	คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	660,000	บาท
หัก	ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000	
	ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000	

ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000		
ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	9,600		
ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	113,600	บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ		546,400	บาท
ภาษีเงินได้ทั้งปี		51,780	บาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละเดือน 51,780/12		4,315	บาท
สำหรับในเดือนธันวาคม ให้ปรับปรุงการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ดังนี้			
ภาษีที่ต้องเสียทั้งปีจากเงินได้ที่ได้รับจริง (คำนวณจากเงินเดือน เดือนละ 30,000 บาท			
9 เดือน และเดือนละ 60,000 บาท 3 เดือน)		20,140.00	บาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และนำส่งไว้แล้ว (ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนพฤศจิกายน)			
$(928.33 \times 9) + (4,315 \times 2)$		16,984.97	บาท
เป็นภาษีที่ต้องหัก ณ ที่จ่าย ในเดือนธันวาคม $(20,140 - 16,984.97)$		3,155.03	บาท
สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของนาย ก. ในกรณีนี้ดังนี้			
เดือนมกราคม ถึง กันยายน เดือนละ	928.33		บาท
เดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน	4,315.37		บาท
เดือนธันวาคม	3,155.03		บาท

ตัวอย่างที่ 12

กรณีมีการจ่ายเงินพิเศษเป็นครั้งคราวในระหว่างปีภาษี ตามข้อ 1 (5)

จากตัวอย่างที่ 10 ถ้าในเดือนมีนาคม 2542 นาย ก. ได้รับเงินโบนัสอีกจำนวนหนึ่งเป็นเงิน 90,000 บาท ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย เดือนมีนาคม 2542 ดังนี้

วิธีคำนวณ

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี	360,000	บาท
บวก เงินโบนัส	90,000	บาท
รวม เงินได้พึงประเมิน	450,000	บาท

หัก	ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000	บาท
คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย		390,000	บาท
หัก	ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000	
	ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000	
	ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000	
	ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	9,600	
	ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	113,600 บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ		276,400	บาท
ภาษีเงินได้ทั้งปีของเงินเดือนรวมเงินโบนัส		20,140	บาท
หัก	ภาษีเงินได้ทั้งปีเฉพาะเงินเดือน (ตามตัวอย่างที่ 9)	11,140	บาท
คงเหลือภาษีเงินได้ของเงินโบนัส		9,000	บาท
บวก	ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเดือนมีนาคม (ตามตัวอย่างที่ 9)	928.33	บาท
รวมภาษีต้องหัก ณ ที่จ่ายเดือนมีนาคม		9,928.33	บาท
สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของนาย ก. ในกรณีนี้ดังนี้			
	เดือนมกราคม ถึง กันยายน เดือนละ	928.33	บาท
	เดือนมีนาคม	9,928.33	บาท
	เดือนเมษายน ถึง พฤศจิกายน	928.33	บาท
	เดือนธันวาคม	928.37	บาท

ตัวอย่างที่ 13

กรณีจำนวนคราวที่จ่ายเงินได้พึงประเมินไม่สม่ำเสมอตลอดปีภาษี ตามข้อ 1 (6)

จากตัวอย่างที่ 10 นาย ก. ได้รับเงินเดือนและได้รับเงินค่าล่วงเวลาตามจำนวนวันที่ทำงาน เดือน มกราคม ได้รับค่าล่วงเวลา 6,500 บาท เดือนกุมภาพันธ์ได้รับค่าล่วงเวลา 5,200 บาท ผู้จ่ายเงินได้ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายดังนี้

วิธีคำนวณ

มกราคม

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี	360,000	บาท
บวก ค่าล่วงเวลาเดือนมกราคม	6,500	บาท
รวม เงินได้พึงประเมิน	366,500	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000	บาท
คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	306,500	บาท
หัก ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000	
ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000	
ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000	
ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	9,600	
ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	113,600 บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ	192,900	บาท
ภาษีเงินได้ทั้งปีของเงินเดือนรวมค่าล่วงเวลา	11,790	บาท
หัก ภาษีเงินได้ทั้งปีเฉพาะเงินเดือน (ตามตัวอย่างที่ 9)	11,140	บาท
คงเหลือภาษีเงินได้ของค่าล่วงเวลาเดือนมกราคม	650	บาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเดือนมกราคม	928.33	บาท
รวมภาษีต้องหัก ณ ที่จ่ายเดือนมกราคม	1,578.33	บาท

กุมภาพันธ์

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี	360,000	บาท
บวก ค่าล่วงเวลาเดือนมกราคม	6,500	บาท
บวก ค่าล่วงเวลาเดือนกุมภาพันธ์	5,200	บาท
รวม เงินได้พึงประเมิน	371,700	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)	60,000	บาท
คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย	311,700	บาท
หัก ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000	

ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000		
ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000		
ค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต	9,600		
ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	113,600	บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ		198,100	บาท
ภาษีเงินได้ทั้งปีของเงินเดือนรวมค่าล่วงเวลา		12,310	บาท
หัก ภาษีเงินได้ทั้งปีเฉพาะเงินเดือน (ตามตัวอย่างที่ 9)		11,140	บาท
คงเหลือภาษีเงินได้ของค่าล่วงเวลา		1,170	บาท
หัก ภาษีเงินได้ค่าล่วงเวลาเดือนมกราคม		650	บาท
คงเหลือภาษีเงินได้ค่าล่วงเวลาเดือนกุมภาพันธ์		520	บาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเดือนกุมภาพันธ์		928.33	บาท
รวมภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเดือนกุมภาพันธ์		1,448.33	บาท
สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของนาย ก. ในกรณีนี้ดังนี้			
เดือนมกราคม		1,578.33	บาท
เดือนกุมภาพันธ์		1,448.33	บาท
เดือนมีนาคม ถึง พฤศจิกายน เดือนละ		928.33	บาท
เดือนธันวาคม		928.37	บาท

ตัวอย่างที่ 14

การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย ให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักฐานการหักค่าลดหย่อนที่แท้จริงที่ผู้มีเงินได้นำมาแสดง กรณีผู้มีเงินได้ออกจากงานในระหว่างปีภาษี ตามข้อ 3

จากตัวอย่างที่ 10 นาย ก. ได้ลาออกจากงานวันที่ 30 มิถุนายน 2542 และไม่สามารถนำหลักฐานการจ่ายเบี้ยประกันชีวิตจำนวน 9,600 บาท ที่แจ้งรายการขอหักค่าลดหย่อนไว้ต่อผู้จ่ายเงินได้มาแสดงได้ แต่ได้นำใบเสร็จรับเงินดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่จ่ายในแต่ละเดือนมาแสดงจำนวน 12,000 บาท ผู้จ่ายเงินได้ต้องคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเดือนมิถุนายน 2542 วิธีคำนวณ

เงินเดือนเสมือนหนึ่งว่าได้จ่ายทั้งปี		360,000	บาท
หัก ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000 บาท)		60,000	บาท
คงเหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย		300,000	บาท
หัก ค่าลดหย่อนส่วนตัว	30,000		
ค่าลดหย่อนคู่สมรส	30,000		
ค่าลดหย่อนบุตรศึกษา	34,000		
ค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม	10,000	104,000	บาท
คงเหลือเงินได้สุทธิ		196,000	บาท
ภาษีเงินได้ทั้งปี		12,100	บาท
ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายแต่ละเดือน	12,100/12	1,008.33	บาท
ภาษีที่นำส่งไว้ขาดแต่ละเดือน (1,008.33-928.33)		80	บาท
จำนวนเดือนที่ส่งไว้ขาด 5 เดือน (มกราคม-พฤษภาคม)			
ภาษีที่ต้องนำส่งเดือนมิถุนายน	$1,008.33 + (80 \times 5)$	1,408.33	บาท
สรุป ผู้จ่ายเงินได้จะต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายของนาย ก. ในกรณีนี้ดังนี้			
เดือนมกราคม ถึง พฤษภาคม เดือนละ	928.33		บาท
เดือนมิถุนายน	1,408.33		บาท

กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน มีประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ของเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ตามมาตรา 48(5) และมาตรา 50(1) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนี้

"ข้อ 1 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ซึ่งนายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ให้หมายถึงเงินได้ดังนี้

- (ก) เงินได้ที่คำนวณตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเช่นเดียวกับวิธีการคำนวณบำเหน็จตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
- (ข) เงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- (ค) เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน
- (ง) เงินได้พึงประเมินที่จ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ที่มีวิธีการคำนวณที่แตกต่างไปจากวิธีการตาม (ก)

ข้อ 2 เงินได้พึงประเมินตามข้อ 1 ที่ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีแยกต่างหากจากเงินได้อื่นตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากรได้ จะต้องมิเงื่อนไขดังนี้

- (ก) เงินได้ที่จ่ายให้เนื่องจากออกจากงานที่มีระยะเวลาทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี
- (ข) ในกรณีที่มีการจ่ายเงินได้ตามข้อ 1 จากผู้จ่ายรายเดียวกันหลายครั้งไม่ว่าจะแบ่งจ่ายจากเงินประเภทเดียวกันหรือหลายประเภท ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร ได้เฉพาะเงินได้ที่จ่ายในปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้ดังกล่าว
- (ค) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในกรณีนี้ได้เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีตามมาตรา 48(1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากร ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน"

กรณีจ่ายเงินได้ตามมาตรา 40(2) ให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ แต่ถ้าเป็นการจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานจะต้องคำนวณภาษีตามมาตรา 48(5)

(ข) กรณีจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) และ (4)

ให้หักภาษีตามอัตรากำหนดเงินได้โดยไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน ซึ่งแยกพิจารณา ดังนี้

1. เงินได้ตามมาตรา 40(3)

ให้คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายตามอัตราภาษี ยกเว้นจ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งมิได้อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 15 ของเงินได้

ตัวอย่างที่ 15

บริษัท อัมรินทร์การพิมพ์ จำกัด จ่ายค่าลิขสิทธิ์นวนิยายให้แก่นายสมศักดิ์ในเดือนมกราคม เป็นเงิน 70,000 บาท และเดือนตุลาคม เป็นเงิน 150,000 บาท บริษัทนี้ต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายเท่าใด

การคำนวณ

ค่าลิขสิทธิ์ เดือนมกราคม 70,000 บาทหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 5 เป็นเงิน 3,500 บาท

ค่าลิขสิทธิ์ เดือนมกราคมและตุลาคม 70,000+150,000 รวม 220,000 บาท

ค่าลิขสิทธิ์รวม 220,000 บาท คิดภาษี (5,000+12000) 17,000 บาท

แต่หักภาษี ณ ที่จ่ายเดือนมกราคมไปแล้ว 3,500 บาท

ดังนั้น บริษัทจะหักภาษี ณ ที่จ่ายเดือนตุลาคม (17,000-3,500) 13,500 บาท

2. เงินได้ตามมาตรา 40(4)

ให้คำนวณหักภาษี ณ ที่จ่ายตามอัตราภาษีเงินได้ เว้นแต่

(1) เงินได้นอกจากที่ระบุไว้ในมาตรา 40(4)(ข)(ค)(ง) และ (จ) ที่จ่ายให้ผู้รับที่มีได้เป็นผู้ที่อยู่ในประเทศไทย ให้คำนวณหักในอัตราร้อยละ 15

(2) ผู้จ่ายต้องหักภาษี ณ ที่จ่ายในอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้ ตามมาตรา 48(3) ก) และ (ค)

ได้แก่

(ก) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารในราชอาณาจักร ดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงินที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ดอกเบี้ยที่ได้จากสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืม เพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(ข) ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงิน หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก

(ค) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนพันธบัตร หุ้นกู้ หรือตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้เฉพาะที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าที่ลงทุน

ผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยจะเลือกเสียภาษีในอัตราร้อยละ 10.0 ของเงินได้โดยไม่ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีตาม (1) และ (2) ก็ได้สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ข) ที่ได้รับจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม

(3) เงินได้ตามมาตรา 40(4)(ก) ที่ไม่ได้ระบุในมาตรา 48(3)(ก)(ข) และ(ค)

ถ้าผู้จ่ายเงินไม่มีสภาพเป็นนิติบุคคลและจ่ายให้ผู้รับซึ่งอยู่ในประเทศไทย ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย (มาตรา 50(2)(ง))

(4) ผู้จ่ายหักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 10

ได้แก่เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) ดังนี้

เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรม เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว

(ค) กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)

ซึ่งจ่ายแก่ผู้รับซึ่งมิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้หักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 15 ของเงิน
ได้

(ง) กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(6)(7) หรือ (8)

ซึ่งผู้จ่ายเป็นรัฐบาล องค์การของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหาร
ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หักภาษี ณ ที่จ่ายร้อยละ 1

(จ) กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

เฉพาะที่จ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งขายอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509)
ข้อ 2(17) และ (18) กำหนดไว้ดังนี้

"(17) เงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับ
จากการให้โดยเสนหาที่ตั้งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล หรือเมืองพัทยา
หรือการปกครองท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เฉพาะเงินได้จากการขายใน
ส่วนที่ไม่เกิน 200,000 บาทตลอดปีภาษีนั้น

(18) เงินได้จากการโอนกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุตร
โดยชอบด้วยกฎหมายของตนโดยไม่มีค่าตอบแทน บุตรโดยชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวไม่
รวมถึงบุตรบุญธรรมด้วย"

สำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์ ที่จะนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการคำนวณภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดา กฎหมายกำหนดให้ใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียน
สิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็นราคาที่ใช้อยู่ในวันที่มีการโอนนั้น

เป็นราคาขายเพื่อคำนวณภาษีหักไว้ ณ ที่จ่าย ทั้งนี้ไม่ว่าการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
จะมีค่าตอบแทนหรือไม่มีค่าตอบแทน และไม่ว่าราคาที่ซื้อขายตามปกติในท้องตลาดของ
อสังหาริมทรัพย์นั้นจะเป็นอย่างไรก็ตาม

อสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา

การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 นำราคาประเมิน หักค่าใช้จ่ายร้อยละ 50
- ขั้นที่ 2 นำผลหารที่ได้จากขั้นที่ 1 หารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง (เศษของปีปัดเป็น 1 ปี)
- ขั้นที่ 3 นำผลลัพธ์ของขั้นที่ 2 คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ขั้นที่ 4 นำภาษีที่คำนวณได้จากขั้นที่ 3 คูณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์คือจำนวน
ภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ตัวอย่างที่ 16

นาย ก.ขายที่ดินซึ่งได้รับมรดกจากปู่ เมื่อเดือนมีนาคม 2542 ซึ่งได้รับที่ดินมาเมื่อ 5 ปี
ที่แล้ว ราคาประเมินขณะนี้ 1,000,000 บาท นาย ก. ต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเท่าใด

การคำนวณ	
ราคาประเมิน	1,000,000
หัก ค่าใช้จ่าย ร้อยละ 50 ($1,000,000 \times 50\%$)	500,000
ราคาประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย	500,000
หารด้วย จำนวนปีที่ถือครอง ($500,000/5$)	100,000
คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ($100,000 \times 5\%$)	5,000
คูณด้วย จำนวนปีที่ถือครอง ($5,000 \times 5$)	25,000
ดังนั้น นาย ก. เสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย 25,000 บาท	

อสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับมาโดยทางอื่น

การคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเหมือนกับอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก แต่ค่าใช้จ่ายที่สามารถหักได้ไม่เท่ากัน พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการกำหนดค่าใช้จ่ายที่ยอมให้หักจากเงินได้พึงประเมินจากการขายอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ 165) พ.ศ.2529 มาตรา 4 กำหนดให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา สำหรับเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะที่ได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 48(4)(ข) และมาตรา 50(5)(ข) ไว้ดังนี้

จำนวนปีที่ถือครอง ปีขึ้นไป	1	2	3	4	5	6	7	8
ร้อยละของเงินได้	92	84	77	71	65	60	55	50

เว้นแต่ผู้มีเงินได้จะแสดงหลักฐานต่อเจ้าพนักงานประเมิน และพิสูจน์ได้ว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่านั้นก็ยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นและสมควร ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 65 ทวิ และ 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากร มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้าหลักฐานที่นำมาพิสูจน์นั้นปรากฏว่ามีรายจ่ายที่หักได้ตามกฎหมายน้อยกว่าอัตราค่าใช้จ่ายที่กำหนดไว้ข้างต้นก็ให้ถือว่ามีค่าใช้จ่ายเพียงเท่าหลักฐานที่นำมาพิสูจน์

การคำนวณภาษีหัก ณ ที่จ่าย มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 นำราคาประเมิน หักค่าใช้จ่ายร้อยละตามจำนวนปีที่ถือครอง
- ขั้นที่ 2 นำผลหารที่ได้จากขั้นที่ 1 หารด้วยจำนวนปีที่ถือครอง (เศษของปีปัดเป็น 1 ปี)
- ขั้นที่ 3 นำผลลัพธ์ของขั้นที่ 2 คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- ขั้นที่ 4 นำภาษีที่คำนวณได้จากขั้นที่ 3 คูณด้วยจำนวนปีที่ถือครอง ผลลัพธ์คือจำนวนภาษีหัก ณ ที่จ่าย

ตัวอย่างที่ 17

นาย ก.ขายที่ดิน 1 แปลงซึ่งได้ซื้อเมื่อ 5 ปีที่แล้ว ให้แก่นางสมศรี ราคาประเมิน
ขณะนี้ 1,000,000 บาท นาย ก. ต้องเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายเท่าใด

การคำนวณ

ราคาประเมิน 1,000,000

หัก ค่าใช้จ่ายถือครอง 5 ปี ร้อยละ 65 ($1,000,000 \times 65\%$) 650,000

ราคาประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย 350,000

หารด้วย จำนวนปีที่ถือครอง ($350,000/5$) 70,000

คำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้ ($70,000 \times 5\%$) 3,500

คูณด้วย จำนวนปีที่ถือครอง ($3,500 \times 5$) 17,500

ดังนั้น นาย ก. เสียภาษีหัก ณ ที่จ่าย 17,500 บาท

(ฉ) กรณีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในอสังหาริมทรัพย์โดยไม่มี
คำตอบแทน

การคำนวณเหมือนกับการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายของอสังหาริมทรัพย์อันเป็น
มรดกหรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา ในกรณีนี้ถึงแม้จะไม่มีคำตอบแทน ก็กฎหมายถือว่าผู้
โอนเป็นผู้จ่ายเงินได้และเป็นผู้หักภาษี ณ ที่จ่ายด้วย

(2) การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายตามมาตรา 3 เตรส

เป็นการหักภาษี ณ ที่จ่ายกรณีพิเศษซึ่งมีทั้งกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล
กฎกระทรวงฉบับที่ 144 (พ.ศ.2522) กำหนดให้หักภาษี ณ ที่จ่ายของผู้มีเงินได้ตามมาตรา 40
ดังนี้

"ข้อ 2 การคำนวณหักภาษี ณ ที่จ่าย ให้คำนวณหักไว้ทุกครั้งที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน
ในอัตราร้อยละของยอดเงินได้พึงประเมินที่จ่ายในแต่ละครั้ง ตามประเภทเงินได้พึงประเมิน
ดังต่อไปนี้

- (1) การจ่ายค่าซื้อพืชผลทางการเกษตร ร้อยละ 0.75
- (2) การจ่ายรางวัลในการประกวด การแข่งขัน การชิงโชค หรือการอื่นใดมีลักษณะทำนองเดียวกัน ร้อยละ 5.0
- (3) การจ่ายค่าแสดงให้แก่
 - (ก) นักแสดงสาธารณะซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ ตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
 - (ข) นักแสดงสาธารณะนอกจาก (ก) ร้อยละ 5.0
 คำว่า นักแสดงสาธารณะ หมายความว่า นักแสดงละคร ภาพยนตร์ วิทยุหรือโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือนักแสดงเพื่อความบันเทิงใดๆ
- (4) การจ่ายดอกเบี้ยให้แก่
 - (ก) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ร้อยละ 1.0
 - (ข) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ร้อยละ 10.0
- (5) การจ่ายเงินได้พึงประเมินให้แก่บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศที่กระทำการในประเทศไทย ร้อยละ 5.0
- (6) การจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ข) แห่งประมวลรัษฎากรให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ร้อยละ 10.0
- (7) การจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)(ก) แห่งประมวลรัษฎากรให้แก่
 - (ก) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคล ร้อยละ 5.0
 - (ข) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ร้อยละ 10.0
- (8) การจ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6) แห่งประมวลรัษฎากรให้แก่

(ก) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติ

บุคคล ร้อยละ 3.0

(ข) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึง

มูลนิธิ หรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ร้อยละ 10.0

(9) การจ่ายค่าจ้างทำของ ร้อยละ 3.0

(10) การจ่ายค่าซื้อสัตว์น้ำ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต และส่วนต่างๆ ของสัตว์น้ำไม่ว่าจะสดหรือแช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง หรือกระทำด้วยประการใดๆ เพื่อรักษาไว้มิให้เน่าเปื่อย ในระหว่างการขนส่ง ร้อยละ 1.0

(11) กรณีอื่นๆ ร้อยละ 2.0

ข้อ 3 ในกรณีที่มีการจ่ายเงินได้พึงประเมินให้แก่ผู้รับตามสัญญารายหนึ่งๆ มีจำนวนรวมทั้งสิ้นไม่ถึงห้าร้อยบาท "ไม่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย"

คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.4/2528 ได้กำหนดให้ผู้จ่ายเงินซึ่งมีหน้าที่หักภาษี ทำการหักภาษี ณ ที่จ่าย ดังนี้

คำสั่งกรมสรรพากร

ที่ ท.ป. 4/2528

เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 3 เดรส แห่งประมวลรัษฎากร และกฎกระทรวงฉบับที่ 144 (พ.ศ. 2522) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยภาษีเงินได้ อธิบดีกรมสรรพากร สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งไม่มี

หน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ตามหมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร หักภาษี ณ ที่จ่าย ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และอัตรา ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. 4/2528 เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ลงวันที่ 3 มกราคม พ.ศ. 2528

ข้อ 2 ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินคำนวณหักภาษีไว้ทุกครั้งที่ยจ่ายเงินได้พึงประเมิน แต่แต่ละครั้งในอัตราร้อยละของเงินได้พึงประเมินตามที่ระบุไว้ในคำสั่งนี้

"ข้อ 3 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินให้แก่ผู้รับซึ่งมีเป็นบริษัทหรือ ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หักภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 0.75 เฉพาะผู้จ่ายเงิน และสำหรับการซื้อสินค้า ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ยางแผ่นหรือยางชนิดอื่น อันผลิตขึ้นหรือได้มาจากส่วนใด ๆ ของต้นยางพารา เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากยางดังกล่าว ไม่ว่าจะใช้ยางนั้นเป็นส่วนใหญ่หรือไม่

(2) มันสำปะหลัง ไม่ว่าจะป่นหรือจัดทำเป็นผง แป้ง เส้น ก้อน แท่ง ผอย ชัน เม็ด หรือจัดทำในลักษณะอื่น เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออก

(3) ปอ เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตกระสอบป่าน ผ้า กระสอบป่าน ด้ายทอกระสอบป่าน หรือทอผ้ากระสอบป่าน เชือกหรือผลิตภัณฑ์ใด ๆ ที่ผลิตจากปอ ไม่ว่าจะใช้ปอนั้นเป็นส่วนใหญ่หรือไม่

(4) ข้าวโพด เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตน้ำมันพืชหรืออาหารสัตว์ทุกชนิด

(5) อ้อย เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ผลิตน้ำตาลทุกชนิด

(6) เมล็ดกาแฟ ไม่ว่าจะคั่วแล้วหรือไม่ เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออก หรือผู้ผลิตผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากกาแฟ

(7) ผลปาล์มน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นส่วนใดของผล เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ผลิตน้ำมันปาล์มหรือผู้ผลิตน้ำมันพืช

(8) ข้าว เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ส่งออก

คำว่า "ข้าว" หมายความว่า ข้าวสาร ปลายข้าว ข้าวกล้อง ปลายข้าวกล้อง ข้าวเหนียว และปลายข้าวเหนียว ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็ข้าวเจ้าหรือข้าวเหนียว

(9) สินค้าตาม (1) ถึง (8) เฉพาะกรณีผู้ซื้อเป็นผู้ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร แต่ไม่รวมถึงกลุ่มเกษตรกรตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.56/2538 ใช้สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2538 เป็นต้นไป)

"ข้อ 3/1 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย นอกจากที่ระบุใน (2) หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตรา ร้อยละ 3.0

(2) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการ ซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึง มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตรา ร้อยละ 10.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.120/2545)

ข้อ 3/2 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้
พึงประเมินตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย
นอกจากที่ระบุใน (2) หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(2) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการ ซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึง
มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร
หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0 "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.101/2544 ใช้บังคับ 16 กรกฎาคม 2544
เป็นต้นไป)

ข้อ 4 ให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร
ดังต่อไปนี้ หักภาษี ณ ที่จ่าย

(1) ธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ บริษัทตาม
กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์
และบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ ซึ่งเป็นผู้จ่าย เงิน
ได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้รับ ซึ่งเป็น

(ก) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศ
ไทยนอกจากที่ระบุใน (ข) แต่ไม่รวมถึงธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ
เครดิตฟองซิเออร์ และบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0

(ข) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการ ซึ่งมีรายได้แต่ไม่รวมถึง
มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร
หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้ผู้
จ่ายเงินได้ที่มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายตาม (1) เป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา
40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะที่เป็นดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ให้แก่ผู้รับ
ซึ่งเป็นธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการ
ประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ หรือบริษัทบริหาร
สินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้
ในอัตราร้อยละ 1.0

(3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งมีใช้ผู้
จ่ายเงินได้ที่มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายตาม (1) เป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา
40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะที่เป็นดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัว
เงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตาม
กฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมเฉพาะส่วนที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตาม
กฎหมายดังกล่าว ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดง
สิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก และจำหน่ายครั้ง
แรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอน ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(ก) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย
ไทยนอกจากที่ระบุใน (ข) แต่ไม่รวมถึงธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจ
เครดิตฟองซิเอร์และบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์
หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0

(ข) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึง
มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร
หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0"

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.106/2545 ใช้บังคับ 12 เมษายน 2545 เป็นต้นไป)

(ดูคำชี้แจงกรมสรรพากร การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตาม ท.ป. 101/2544)

"ข้อ 5 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม สถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกิจการร่วมค้า ซึ่งเป็น ผู้จ่ายเงินปันผล เงินส่วนแบ่งของกำไรหรือประโยชน์อื่นใดตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0 กรณีจ่ายให้แก่ผู้รับซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ ประกอบกิจการในประเทศไทย หรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย แต่ไม่รวมถึง

(1) บริษัทจดทะเบียน

(2) บริษัทจำกัด นอกจาก (1) ซึ่งถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผล และบริษัทจำกัด ผู้จ่ายเงินปันผลไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด ผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.58/2539 ใช้บังคับ 14 กุมภาพันธ์ 2539 เป็นต้นไป)

ข้อ 6 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายค่าเช่าหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้เนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สิน ตามมาตรา 40 (5)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ไม่รวมถึงค่าเช่าแห่งอาคารหรือโรงเรียนที่ได้รับกรรมสิทธิ์ ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 5.0

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย นอกจากที่ระบุใน (3) หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 5.0

(3) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึง มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0

"(4) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย นอกจากที่ระบุใน (3) เฉพาะที่เป็นค่าเช่าเรือตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพาณิชย์ที่ใช้ในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0 "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.68/2539 ใช้บังคับ 4 ตุลาคม 2539 เป็นต้นไป)

"ความในวรรคหนึ่ง ไม่ให้ใช้บังคับกับการจ่ายเงินค่าเช่าตามสัญญาให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.29/2534 ใช้บังคับ 31 พฤษภาคม 2534 เป็นต้นไป)

"คำว่า "การให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง" หมายความว่า การให้เช่าทรัพย์สินที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(1) ผู้ให้เช่าเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท และเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร

(2) ผู้เช่าเป็นนิติบุคคล

(3) กำหนดเวลาเช่า ต้องมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เว้นแต่
ทรัพย์สินที่ให้เช่าเป็นทรัพย์สินที่ผู้ให้เช่ายึดมาจากผู้เช่ารายอื่น ระยะเวลาในการให้เช่า
อาจไม่ถึง 3 ปีก็ได้"

(แก้ไขเพิ่มเติม โดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.34/2534 ใช้บังคับ 1 มกราคม 2535 เป็นต้นไป)

ข้อ 7 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้จาก
วิชาชีพอิสระ ตามมาตรา 40 (6) แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคล
นอกจากที่ระบุใน (2) เฉพาะที่เป็นผู้มีภูมิลำเนาในประเทศไทย หรืออยู่ในประเทศไทย
หรือประกอบกิจการในประเทศไทย แล้วแต่กรณี หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ใน
อัตราร้อยละ 3.0

(2) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ แต่ไม่รวมถึง
มูลนิธิหรือสมาคมที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา 47 (7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร
หักภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0

ข้อ 8 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึง
ประเมิน เฉพาะที่เป็นค่าจ้างทำของ ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เฉพาะค่าจ้างทำของที่เข้า
ลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (7) หรือ (8) แห่งประมวลรัษฎากร หักภาษี
ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 73/2541)

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย แต่ไม่
รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคมหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 73/2541)

(3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ ประกอบกิจการในประเทศไทย โดยมีสำนักงานสาขาตั้งอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย หักภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 8/2528 และ คำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 20/2531)

" เฉพาะค่าจ้างทำของที่เป็นเงินได้จากการรับเหมาก่อสร้างที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ ให้ใช้บังคับสำหรับสัญญาจ้างที่ทำขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2530 เป็นต้นไป "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.21/2530 ใช้บังคับ 1 พฤศจิกายน 2530 เป็นต้นไป)

ข้อ 9 ให้บุคคล บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (8) แห่งประมวลรัษฎากร ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคล เฉพาะที่เป็นรางวัลในการประกวด การแข่งขัน การชิงโชค หรือการอื่นใดอันมีลักษณะทำนองเดียวกัน หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 5.0

"(2) นักแสดงสาธารณะ

"(ก) กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ หักภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดา เว้นแต่นักแสดงสาธารณะที่เป็นนักแสดงภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในต่างประเทศ เฉพาะกรณีที่มีการดำเนินการถ่ายทำภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ในประเทศไทยโดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศ และได้รับอนุญาตให้ถ่าย

ทำในประเทศไทยจากคณะกรรมการพิจารณาคำขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์
ต่างประเทศในประเทศไทย ตามระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์
ไทย ว่าด้วยการขออนุญาตถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย พ.ศ. 2544 หัก
ภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 10.0"

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.111/2545 ใช้บังคับ 28 กันยายน พ.ศ.
2545 เป็นต้นไป)

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.120/2545)

(ข) กรณีนอกจาก (ก) หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ใน
อัตราร้อยละ 5.0

คำว่า "นักแสดงสาธารณะ" หมายความว่า นักแสดงละคร
ภาพยนตร์ วิทยุและโทรทัศน์ นักร้อง นักดนตรี นักกีฬาอาชีพ หรือ นักแสดงเพื่อความ
บันเทิงใด ๆ"

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.31/2534 ใช้บังคับ 1 กันยายน พ.ศ. 2534
เป็นต้นไป)

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 102/2544)

ข้อ 10 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้
พึงประเมินที่เป็นค่าโฆษณา ให้แก่ผู้รับซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษี
เงินได้นิติบุคคลหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 2.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 6/2528)

ข้อ 11 ให้บุคคล บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ห้างหุ้นส่วน
สามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล เฉพาะกรณีที่เป็นผู้ส่งออก หรือผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ใด

๑ จากสัตว์น้ำ และผู้ผลิตอยู่ในบังคับต้องขออนุญาตตั้งโรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินที่เป็นค่าซื้อสัตว์น้ำ ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิตและส่วนต่าง ๆ ของสัตว์น้ำไม่ว่าจะสดหรือแช่เย็น แช่เย็นจนแข็ง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อรักษาไว้มิให้เปื่อยเน่าในระหว่างการขนส่ง ให้แก่ผู้รับซึ่งมีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0

ข้อ 12 ให้บุคคล บริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีโชคนิติบุคคล ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินที่เป็นค่าจ้างทำของ ให้แก่ผู้รับจ้าง ซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายของต่างประเทศประกอบกิจการในประเทศไทย โดยมีได้มีสำนักงานสาขาตั้งอยู่เป็นการถาวรในประเทศไทย หักภาษี ณ ที่จ่ายโดยคำนวณหักไว้ในอัตรา ร้อยละ 5.0

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 8/2528)

"ข้อ 12/1 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เฉพาะที่เป็นการจ่ายเงินได้จากการให้บริการอื่น ๆ นอกเหนือจากกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ 8 ข้อ 9 (2) ข้อ 10 ข้อ 12 ข้อ 12/3 และข้อ 12/4 แต่ไม่รวมถึงการจ่ายค่าโดยสารสำหรับการขนส่งสาธารณะ ค่าบริการของโรงแรม ค่าบริการของภัตตาคาร และค่าเบี้ยประกันชีวิต ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคม หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

คำว่า "การให้บริการ" หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่าซึ่งมิใช่การขายสินค้า

คำว่า "ภัตตาคาร" หมายความว่า กิจการขายอาหารหรือ

เครื่องดื่มไม่ว่าชนิดใด ๆ รวมทั้งกิจการรับจ้างปรุงอาหารหรือเครื่องดื่ม ทั้งนี้ ไม่ว่าในหรือ
จากสถานที่ซึ่งจัดให้ประชาชนเข้าไปบริโภคได้ "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.104/2544 ใช้บังคับ 15 กันยายน 2544
เป็นต้นไป)

(ดูคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป.112/2545)

(ดูคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป.114/2545)

(ดูคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป.115/2545)

"ข้อ 12/2 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่าย
รางวัล ส่วนลดหรือประโยชน์ใด ๆ เนื่องจากการส่งเสริมการขาย ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หักภาษี ณ ที่จ่าย โดย
คำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย
แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคม หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยคำนวณหักไว้ในอัตราร้อยละ 3.0
ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับสำหรับการให้รางวัล ส่วนลด
หรือประโยชน์ใด ๆ เนื่องจากการส่งเสริมการขายให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการซึ่งเป็น
ผู้บริโภค หรือเป็นผู้ประกอบการที่นำสินค้าหรือบริการไปใช้ในการประกอบกิจการของ
ตนเองโดยตรง โดย มิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำไปขายต่อ

(ดูคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.118/2545)

ข้อ 12/3 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินค่า
เบี้ยประกันวินาศภัย ให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการรับประกัน
วินาศภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกันวินาศภัยในประเทศไทย หักภาษี ณ ที่จ่าย โดย

จำนวนหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0 "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.101/2544 ใช้บังคับ 16 กรกฎาคม 2544 เป็นต้นไป)

"ข้อ 12/4 ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลอื่น ซึ่งเป็นผู้จ่ายเงิน ได้พึงประเมินที่เป็นค่าขนส่ง แต่ไม่รวมถึงการจ่ายค่าโดยสารสำหรับการขนส่งสาธารณะ ให้แก่ผู้รับซึ่งเป็น

(1) ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยจำนวนหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0

(2) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบกิจการในประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงมูลนิธิหรือสมาคม หักภาษี ณ ที่จ่าย โดยจำนวนหักไว้ในอัตราร้อยละ 1.0

คำว่า "การขนส่งสาธารณะ " หมายความว่า การรับส่งผู้โดยสารเป็นการทั่วไปเป็นปกติธุระ

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.104/2544 ใช้บังคับ 15 กันยายน 2544 เป็นต้นไป)

"ข้อ 12/5 การจ่ายเงินได้พึงประเมินที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย ต้องมีจำนวนตามสัญญารายหนึ่ง ๆ มีจำนวนตั้งแต่หนึ่งพันบาทขึ้นไป แม้การจ่ายนั้นจะได้แบ่งจ่ายครั้งหนึ่ง ๆ ไม่ถึงหนึ่งพันบาท "

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.104/2544 ใช้บังคับ 15 กันยายน 2544 เป็นต้นไป)

"ข้อ 13 ให้ผู้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย นำส่งภาษีที่ต้องหักไว้ ตามแบบที่อธิบดีกำหนด ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาในเขตท้องที่นั้น ภายในเจ็ดวันนับแต่วันสิ้น

เดือนของเดือนที่จ่ายเงินได้พึงประเมิน ไม่ว่าจะหักภาษีไว้แล้วหรือไม่"

(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป.115/2545 ใช้บังคับ 11 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป)

2. การเสียภาษีเงินได้โดยยื่นแบบแสดงรายการประเมินตนเอง

มาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้ผู้ชำระภาษีแสดงรายการประเมินตนเอง ดังนี้

"มาตรา 56 ให้บุคคลทุกคนเว้นแต่ผู้เยาว์หรือผู้ที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว พร้อมทั้งข้อความอื่นๆ ภายในเดือนมีนาคมทุกๆ ปี ตามแบบที่อธิบดีกำหนดต่อเจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง ถ้าบุคคลนั้น

- (1) ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
- (2) ไม่มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เฉพาะตามมาตรา 40 (1) ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท
- (3) มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท หรือ
- (4) มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะ ตามมาตรา 40(1) ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท

ในกรณีข้างต้นส่วนสามีหรือภรรยาหรือคนใดบุคคลที่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินจำนวนตาม (1) ให้ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการยื่นรายการเกี่ยวกับเงินได้พึง

ประเมินในชื่อของห้างหุ้นส่วน หรือคณะบุคคลนั้นที่ได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วภายใน กำหนดเวลาและตามแบบเช่นเดียวกับวรรคก่อน การเสียภาษีในกรณีนี้ ให้ผู้อำนวยการหรือ ผู้จัดการรับผิดชอบเสียภาษีในชื่อของห้างหุ้นส่วน หรือคณะบุคคลนั้นจากยอดเงินได้พึงประเมิน ทั้งสิ้น เสมือนเป็นบุคคลธรรมดาคนเดียวไม่มีการแบ่งแยก ทั้งนี้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะ บุคคลแต่ละคนไม่จำเป็นต้องยื่นรายการเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินดังกล่าวเพื่อเสียภาษีอีก แต่ ถ้าห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นมีภาษีค้างชำระ ให้ผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลทุก คนร่วมรับผิดชอบในเงินภาษีที่ค้างชำระนั้นด้วย”

ผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเมื่อมีเงินได้พึงประเมินตามเกณฑ์ ดังนี้

1. ไม่มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
2. ไม่มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตาม มาตรา 40(1) ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท
3. มีสามีหรือภริยา และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท หรือ
4. มีสามีหรือภริยาและมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเฉพาะตามมาตรา 40(1) ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท
5. กรณีห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีโชินติบุคคลมีเงินได้พึงประเมินใน ปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกินกว่า 30,000 บาท
6. กองมรดกของผู้ตายที่ยังมิได้แบ่ง และมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมา แล้วเกินกว่า 30,000 บาท (มาตรา 57 ทวิ วรรคสอง)

การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี

มาตรา 56 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเสียภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาครึ่งปี ไว้ดังนี้

“มาตรา 56 ทวิ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาตามมาตรา 56 ให้ ผู้มีหน้าที่ยื่นรายการตามมาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 57 ทวิ และมาตรา 57 ดรี ยื่นรายการ

ตามแบบที่อธิบดีกำหนด แสดงรายการเงินได้เฉพาะตามมาตรา 40(5)(6)(7) หรือ (8) ไม่ว่าจะมิ
เงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายนภายในเดือน
กันยายนของทุกปีภาษี

เงินได้ตามมาตรา 40(5) ตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงเงินกินเปล่า เงินช่วยค่าก่อสร้าง เงิน
ค่าซ่อมแซม ค่าแห่งอาคาร หรือโรงเรียนที่ได้รับกรรมสิทธิ์

การยื่นรายการตามวรรคหนึ่ง ให้คำนวณภาษีตามมาตรา 48 โดยหักลดหย่อนตาม
มาตรา 47 ให้กึ่งหนึ่ง และชำระภาษีถ้ามีพร้อมกับการยื่นรายการนั้นต่อเจ้าพนักงานตามมาตรา
56

ภาษีที่ชำระตามวรรคสาม ให้ถือเป็นเครดิตในการคำนวณภาษีที่ต้องชำระตามมาตรา
57 จัตวา”

วิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี

วิธีที่ 1

เงินได้พึงประเมิน (มกราคมถึงมิถุนายน)	XXXX
หัก ค่าใช้จ่าย	XXXX
เงินได้พึงประเมินหลังหักค่าใช้จ่าย	XXXX
หัก ค่าลดหย่อนได้กึ่งหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนด	XXXX
เงินได้สุทธิ	XXXX
ภาษีที่ต้องเสีย (ตามอัตราภาษีเงินได้)	XXXX
เครดิตภาษีที่ถูกหักไประหว่างเดือน ม.ค.ถึงมิ.ย.	XXXX
ภาษีที่ต้องชำระ	XXXX

วิธีที่ 2

เงินได้พึงประเมินทุกประเภท (ยกเว้นประเภทที่ 1) รวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป
 จำนวนในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมินโดยไม่ต้องหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน
 ผลที่ได้จากการคำนวณตามวิธีใดมียอดภาษีสูงกว่าให้เสียภาษีตามวิธีการคำนวณนั้น

ข้อสังเกต

1. การหักค่าใช้จ่าย กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับการคำนวณ
 ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี
2. การหักลดหย่อน ให้หักได้เพียงกึ่งหนึ่งของอัตราที่ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักทั้งปี ดังนี้
 - (ก) การหักลดหย่อนผู้มีเงินได้สามีภริยาและบุตร หักได้กึ่งหนึ่ง
 ตามหลักเกณฑ์
 - (ข) การหักลดหย่อนการประกันชีวิต ดอกเบี้ยเงินกู้ และเงิน
 บริจาคได้กึ่งหนึ่งตามหลักเกณฑ์ แต่จะต้องเป็นการจ่ายไปจริงในเดือนมกราคมถึงเดือน
 มิถุนายนของปีภาษี
3. ภาษีเงินได้ที่ได้ชำระไปนี้ให้ถือเป็นเครดิตภาษีในการคำนวณภาษีตอนสิ้นปี

ตัวอย่างที่ 18

นาย ก.ทำงานบริษัทได้รับเงินเดือนๆละ 20,000 บาทและนาง ข. ภริยามีรายได้จาก
 การให้เช่าคอนโดมิเนียม มีรายได้เดือนละ 50,000 บาท นายสมศักดิ์ต้องยื่นชำระภาษีเงินได้
 ครึ่งปีเป็นจำนวนเท่าใด

วิธีที่ 1

ค่าเช่าคอนโดมิเนียม (50,000x6)		300,000
หัก ค่าใช้จ่าย (30% เป็นการเหมา)		90,000
หัก ค่าลดหย่อน (ก.)	15,000	
ค่าลดหย่อน (ข.)	15,000	30,000
เงินได้สุทธิ		180,000
ภาษีที่ต้องเสีย		3,000

วิธีที่ 2

ภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของค่าเช่าคอนโดมิเนียม (300,000x0.005) 1,500

วิธีที่ 1 ให้ภาษีที่มากกว่า ดังนั้นต้องเสียภาษีตามการคำนวณวิธีที่ 1

การคำนวณภาษีตอนสิ้นปี

วิธีที่ 1

เงินเดือนทั้งปี (20,000x12) 240,000

ค่าเช่าคอนโดมิเนียม (50,000x12) 600,000

หัก ค่าใช้จ่าย (40% ไม่เกิน 60,000) 60,000

หัก ค่าใช้จ่าย (เหมา 600,000x30%) 180,000

หัก ค่าลดหย่อน (ก.) 30,000

 ค่าลดหย่อน (ภரிய) 30,000 60,000

เงินได้สุทธิ 540,000

ภาษีที่ต้องเสีย 43,000

ภาษีครึ่งปีชำระแล้ว 3,000

ชำระภาษีเพิ่ม 40,000

วิธีที่ 2

ภาษีในอัตราร้อยละ 0.5 ของค่าเช่าคอนโดมิเนียม(600,000x0.005) 3,000

วิธีที่ 1 ให้ภาษีที่มากกว่า ดังนั้นต้องเสียภาษีตามการคำนวณวิธีที่ 1

วิธีที่ 3 การเสียภาษีเงินได้โดยเจ้าพนักงานทำการประเมินเรียกเก็บ

ประมวลรัษฎากรได้กำหนดวิธีการไว้ดังนี้

1. การประเมินเรียกเก็บภาษีก่อนถึงกำหนดเวลายื่นรายการ (มาตรา 18 ทวิ และ มาตรา 60 ทวิ)

2. การประเมินเรียกเก็บภาษีภายหลังกำหนดเวลายื่นรายการ
